

VIENYBE LIETUVNIKŲ

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 26.

Plymouth, Pa., d. 25 Birželio (June) 1902 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XVII.

Rasiant apie permainymą adreso
butinai reikia atsiųsti ir senąjį adresą.
Dėl norinčių pamatyti mūsų
laikraštį siunčiame vieną numerį
dykai. Prenumerata turi būti iš-
virszaus apmokėta.

THE WEEKLY

Vienybe Lietuvniku

APPEARING EVERY WEDNESDAY.

The only Lithuanian "NEWSPAPER"
in PLYMOUTH, PA. Represents the
interest of more than 300,000 Lithu-
anians in the United States. Subscrip-
tion only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE, ONCE \$0.25
ONE INCH ONCE \$1.00
ONE INCH, ONE YEAR \$10.00
all communications must be addressed

J. J. Panksztyt & CO. Plymouth, Pa.,
The Printing Office of „Vienybe
Lietuvniku" executes the cheapest,
promptest and most correct printing
in lithuanian language:

FOR PRINTING in all modern languages.

Vienybe Lietuvniku

Iszeina kožną Seredą, Plymouth

KASZTUOJA.

ANT METU AMERIKOJE.... \$2,00
I UZMARE..... \$3,00

APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų \$10,00
Viena eilutė smulkiom raidėms 25c.
Už colį vieną sykį garsinant \$1,00
Pajieszkvojimai: už vieną sykį 50c
Da sykius garsinant 75c
Tris sykius (už vieną dolerį) \$1,00

Pinigai kitaip nesistunčia, kaip tik per
MONET ORDER, o registravotose gromatose
ant szito antraszo:

J. J. Panksztyt & CO.

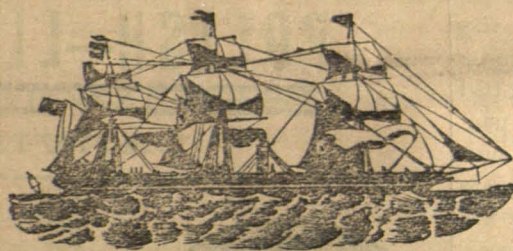
224 East Main Str.,

Plymouth, Pa.

Dudas ir Romanauskas!

Nauja Lietuviszka Karcziama N. W. Cor. S.
2nd ir Carpenter str. Philadelphia Pa.

Užlaikom ko puikiausius gerimus, szalta Alių.
Dektina, Vyna, ir Havanos cigarus, prietam yra
visoki užkandžiai ant stalo per visa dieną. Kiek-
vienas užėjš randa čia szirdinga priemimą, to-

Neik te pas svitimą bet pas
V. G. Sava
„Saloon" 13 S. Canal street
WILKES-BARRE, PA.
Puiki degtinė ir alus! Kvie-
ziam lietuvius.

Čia gausi pigiasias Litrakortes v
pigiai nusigai pinigus į visą svetk
dalis.

Garsingas akuszieris

ir Specialistas
moterų ir vaikų ligose,

DR. S. E. FEINBERG,

pagarsėjęs jau nuo 15 metų
mūsų mieste, nuo 1 Lie-
pos maino savo vietą.

Szintų-szintai ligonių atras jo na-
muose, tamtyčia įtaisytyje labora-
torijoje.

437 Adams Ave.

Vine st. kertė,

prieszais vok'szkąją bžnyčią, kap
ir visada, tikrą rodą ir pagelbą.

DR. FEINBERG YPATINGAI

.....GYDO.....

Ausų, nosies ir akių ligas,

Vaikų ligas,

Teipgi moterų negales,

ypacz prigulinczias prie akuszierijos
(gimdyvių negales).

Isztyrinėja akis tiems, kurie reikalauja
akinin (akulioria).

Galima užtikti jį jo ofise kasdien
nuo 10 val. isz ryto, paskui
nuo 1 iki 3 val. popiet ir nuo
7 val. vakare.

Kas negalėtų pats atsilankyti pas
jį, tegul apraszo savo nedagalėjimus,
o gaus ant jų pėdų tikrą rodą.

Dr. S. E. Feinberg,
437 Adams Ave., Scranton, Pa.

Pas dr. Feinberg'ą yra abu tele-
fonu, kuriais galima pakviesti jį pas
ligonius isz kiekvienos vietos.

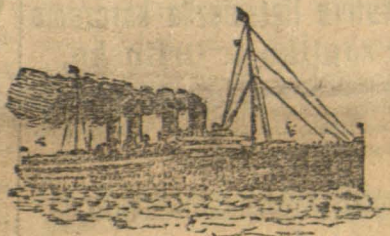
**Didele krautuve
IR KARCZIAMA**

Kas nori gero tavo'o gauti ir ska-
naus gėrymo ragaut', tegul atsilanko
pas **Joną Žukaucką**

Telephone 3 9 - 2 S. S.

P. V. Obiecunas,

1118 Carson str. S. S. PITTSBURG, PA

Parduodu Litrakorte ant visokių linijų ir su
cziu pinigus į visas dalis svieto. Doviernostu
(pavedimus raszta) atlikimui reikalų su Masko-
lijos valdzia. Izmalinau visokius pinigus ont
amerikoniszku ir t. t. Darau apsegė imus nuo
ugnies (Fire Insurance) ant visokių daiktų. Feign
kurį akellavneį užlaikytų kas tiegartėje, tegul
szauklasi prie mane, o az jį iszliucuosiu.
Lietuviszai kreipkitės pas savo tautietį, o bž-
tę nžganėdinti.

RECEPTAI.

Kožnoi gerol aptlekoje gaus re-
cis - t kras gydyles je go turėsi
gerą receptą. Mes i ardo-
dame receptus gydymui vi-
rosių ligų ir kitokius para-
szytus geriausiu daktarų
svieto. Paraszyk aiszkliai ti-
krą verdą ligos angliczko
arba loteniazko kalboje,
raszta raszyk lietuvi z-
kal: kiek turi metų ligo-
nė, vyras ar moter'ė? su-
tuom rasztu atvisek mu-
nia vieną dolerį, o apta-
rosi recepta. Norėdame
aple ka pasiklaneti, at-
eisuk n arką už 2c. dėl
atsukymo.

Adr'suok sziteip:

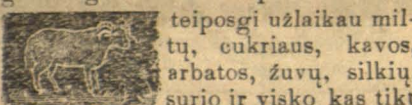
GLOBE FORMULA CO.
Detroit Mich., U. S. A.

Daugiau kaip
30 metus iszmegetas!
Dr. RICHTERO
wisam swietui zinomas
"ANKER" (Inkarinis)
PAIN EXPELLER.
yra geriausia gyduole nuo
Rheumatizmo,
Neuralgijos, Sausgelos,
Strenu Skaudejimo ir tt.
ir visokiu Rheumatiszku
skaudejimu.
uz 25c. ir 50c. pas wisus
aptekorius arba pas
F. A. Richter & Co.,
215 Pearl Street,
New York.

Mėsinyczia
Gabrio J. Miliaus,

Užlaiko kasdien szviežią mėšą, kiau-
lieną, verszieną, jautieną, avinczieną,
kumpiai szvieži rukyti, deszrų visokių
galima gauti dideliam pasirinkime.

teiposgi užlaikau mil-
tų, cukriaus, kavos,
arbatos, žuvų, silkių,
surio ir visko kas tikt
yra reikalinga žmogui dėl maisto ir
už p ges e prekę neik kaip pas kitus
visi pas **G. J. Miliu,**

220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

Teleponas 352 Plymouth.

Daktarka.
Johanna Želviene.

Vienintėle lietuviszka daktarka
gydo visokias ligas. Offisas ir gy-
venimas: ant kampo Centre Ave. ir
Church ulyezių, PLYMOUTH, PA.

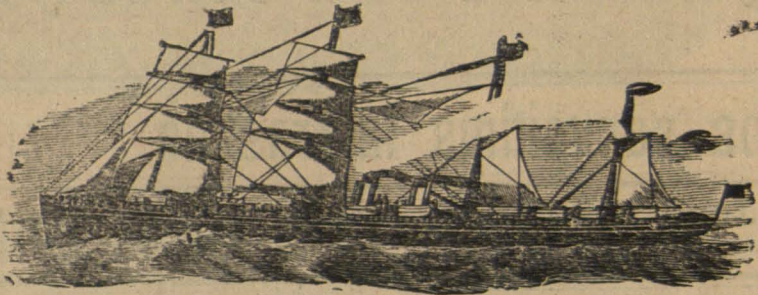
Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
nū 12 iki 1 po piet,
atidarytas { nū 6 iki 8 vakaro.

Priima į savo namus ant tamtikro
laiko gimdyves (moteris palage) ir su-

Max Kobre

Litewski i Polski BANK

40 Canal Str.,—142 Division Str., New York
Filija 81 Grand st. Brooklyn, N. Y.

Prieteliai! dudu jums žinia, kad mes pardūdam Szifkortes ant visų greičiausių laivų už pigiausią prekę. Esu užtvirtintu agentu ant linijų North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Nitherlands Lines Roterdamo. Siuncziamė pinigų, kuriūs jusų prieteliai gauna į 15 dienų. Musų kantoroje galite susi-snekėti lietuvizškai ir lenkiskai. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 52 metus su kožu apsiėjome teisingai. Teiposgi pardūdame tikietus ant visų geležinkelių Amerikoje ir Europoje.

Duodam žinoti kad mes priimam pinigus į depositą bankos ir mokam po 3½ procentus ant metų. Procentą tik tą mokam nuo 50 dolerių ir vi-siems, ale kad buva padėti ne mažiau kaip 6 mėnesius. Padėti ir išimti gali kožną dieną nuo 9 ryto iki 2 po pietų, ir nuo 4 iki 8 val. vakare.

Boston Shoe Store

26 E. Main st. PLYMOUTH, PA.

Mes katik gavome szviežių pavasariųjų ozeve rykų vyrlezkų, moterizskų ir vaikų, viel yra Juni-jos darbo, parduodame už visai pigę prekę. Tei po-gi ozevyrkus dirbame ir ant apstelevimo. Ateik ir pamėgink o busi užganėdintas.

Pirmutine lietuvizska karczema Czapliko ir Orlinsko,

117, 119 ir 121 A. str., SO. BOSTON, MASS.
Už'aukome geriausią alų, degtinę ir cigarnes, ir teipgi sutelkiame dranglezką rodą visokiose rei- kaluce.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuve tapo Apdovanota

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkos Pardo-dos už rupestringą, tei-singą ir artistizską iz-sz-dirbimą.

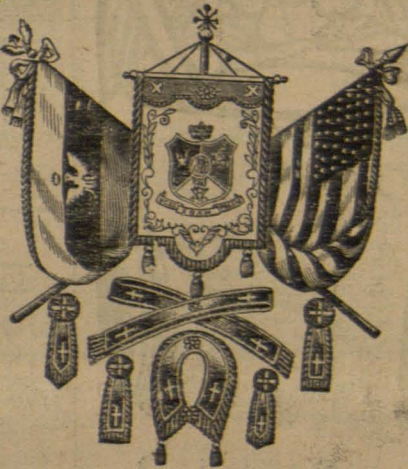

KARUNŲ, SZARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZAL-KINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreikszti guo-dotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu wis-us augszcziaus paminėtus daigt-us Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei, nes per 30 metų užsiimdama izszdirbimais įgijau geriause praktikę ir dėl to galiu wis-ką padirbt pigiau ir geriau ne-gu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuvizskas **BRUNZAS** Su-vienytose Valstijose Sziaurinė-Amerikos, kuriame izszdirba geriau-se ALŲ PORTERŲ ir ELIŲ.

Nes yra daromas izsz grynų javų ir geriausių apfinių, norint ir ge-riant truputį užsilinksmini bet gal-vos neskauda, nes jame nėra jokių primaiszytų kvarbų nė prozkų.

Todėlgi perkantieji ir par-davėjai (karcziarnikaj) visa-čcs reikalaukite Lietuvizsko

alaus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszeipsite savo Vientauczius lietuvius.

POLISH--LITHUANIAN BREWING CO.

DANVILLE, PENN., A.

Offices: 313 Bedford Ave. Broadway & South 8-th st.

Geriause gyduolė ant sudrutinimo ir atanginimo plauku.

Sulaiko slinkimą plaukų trumpam laikia vietoj szpuolusių atauga nau-ji plaukai; praszalina visokį neozistą sistemą kaip tai: pleiskanas, dedervines, niežus papuckus ir stabdo gal-vos skaudėjimą. Jeigu užtemijotė savo plaukų slinkimą, umai atsiszau-kitia o gaszysitai pagelbą ant sulaiky-mo trumpam laikia. Kurie vartojo ant savo galvų plykų ir persitikirno, kad užžle plaukai ir paliudyjimą duoda į visą "Publika".

[Temykite: kad szijų gyduolių ne-galima gaut kitur, tik izsz mus firmes siuncziam.]

Norinti gauti visą rodą, apraszyk padėjimą savo plaukų: kokia piezas-tis yra. Rodą ir visas informacijas gausite dykai Adresuokit visad sz-teip:

J. M. BRUNDZA, Chemist.
NEW YORK & BROOKLYN.

Paveikslas Dr. V. Kudirkos.

Didumo — 19 colių pločio, 24 colių augszczio, ant puikios popieros, su prisiuntimu 30 ct. Gaunamas „Vie-nybės" redakcijoj.

Szitas paveikslas tojo musų užsi-tarnavusio tautiezcio privalo rastisi kiekvieno lietuvio namuose kaipo papuoszimas ir atminimas, kad tasai tautietis per visą savo gyvenimą trusė ant naudos savo tautiezcijų ir tė-vynės.

Apszvieta ir Moksas už pigiause preke.

Biblija arba Rasztas Szventas Seno ir Naujo Testamento, vokizskas drukas, puikiam apdare \$5.00
Naujas Testamentas, lietuvizskas drukas, puikiam apdare \$1.00
Budas Doro Pasilinksminimo Laisvose Velandose \$1.00
Lietuvizskas laikrasztiš, nedėli nis, ant pusės meto \$1.00
Kaip matote, viskas sykiu kasz-tuoja \$8.00, bet dabatės atiduodu tą viską draugia kaip yra augszcziaus minėta, tiktai už \$5.00. Skyrium neparduodu nieko izsz szito suraszo, kaip tiktai keturis dalykus draugia.

PASARGA: Laikraszti ant pusės meto duodu viena izsz szitu trijų: 1 Vienybę Lietuvnikų, 2 Lietuva Kožnas pirkėjas szios mano ofertes, turi tiez pasiekirti sau vieną izsz augszcziaus minėtu laikraszczijų ir sykiu su steliunku tur danezti man laikraszczio vardą.

Kas nenori arba negali atsizueti pilnos sumos pi-nigu t. y. \$5.00 sykiu su steliunku, tas tegul slun-czia \$1.00, bet nemsziaus, o kitus \$1.00 damokės ant ekspreso priimdamas pirkinį. O jeigu kas ne-izszaitenka izszduoti \$5.00 ant karto, tas tegul suėdėda su draugu per pusę, o abudu džiungsis pasi-naudoje izsz szite s mato ofertes.

Lietuviai, nandokitės izsz szitos telp gausios pro-gos, nes zia (erta padariau tiktai vien dėlei ju-sų labo ir tiktai ant trumpo laiko.

Pinigus reikia siusti per Money Order, arba re-gistravotai gramatol. Adreucukite sziteip: M. Mockus, Bx 54, Detroit, Mich.

„Vienybės" redakciją te-lephonas (PEOPLE'S tele- phone) 7145.

PERŽVALGA.

— Vilniaus gubernatorius buvo paliepus kunigams laikyti viską po S. Zvieravyczios aplinkraštį už „netikrą“ (žiūr. 25 num.). Iš visų kunigų tik tįs „geltonpilviai“ paklausė cariszko generolo pri sakymų. „In perpetuum rei memoriam“ (amžinai dalyko atminčiai), paminėsime tuos silpnadvasius vardais. Visi tįs džiakonai: Karwowski (Trakuos), Głębocki (Varnėnuos) ir Ławrynowicz (Sluonimij).

— Vilniaus mokslo apyrbė apgarsino žinias už 1901 m. apie mokintinių skaitlių vidutinėse mokslinyciose (gimnazijose, progimnazijose, realizkose mokslavietėse ir tt.). Tos žinios tik atliekamą sykį dar liudyja, jog mokslas Lietuvoje yra, gali sakyti, sumonopolizuotas, pagal luomas. Teip, kaimiečių vaikų lanko tokias mokslinycias iš viso skaitliaus tik 10 procentų (desimta dalis); net miestiečių procentas kur-kas didesnis — 26,8; už tai dvarponių ir valdininkų vaikų procentas pasiekia net 58,9; iš dvasiszkių luomos yra 3,2 procentai; ant galo, praszalietiečių vaikų procentas išnesza 0,9. Pagal tikėjimą, mokintiniai skaidosi sziteip: pravoslavų 50,4proc., katalikų 33,6pr., žydų 10,9pr., liuteriečių ir reformatų 4,1proc., musulmonų 0,6pr., kitokių izpažinimų 0,4proc. Gimnazijose mokinosi 1901 m. tiek vaikūnų: pirmojoje Vilniaus 775, antrojoje Vilniaus 530, Kau no 477, Sziaulių 356, Vytesbės 531, Gardino 530, Minsko 568, Magyliavo 389, Gomelio 355, Slucko 250. Vilniaus mokslo apyrbėje už vieną vaiką kasztavo 1901 m. 109 rub. ir 41 kap.; o įrasų reikėjo už kiekvieną įmokėti nuo 40 iki 70 rub.

— Tilžėje kariszkas sudas pasodino į sunkų kalėjimą ant

penkerių metų tūlą unter-oficerą iš pirmojo lietuviškų dragunų pulko už tai, kad jis „g-horsam'a verweiger'avo“ (teip mūsų broliai Prusų Lietuvoje liuob kalbėti: tas reiskia „nepaklusnu pasistatė“ savo pulko vice-vakmistrui).

Iš Lietuvos.

Išmintingi Viekszniszkiei, Sziaulių pav. Po šių Naujų Metų Vieksznių valsezių buvo du kartu „vibornųjų“ susirinkimas. Vyrai reikalavo jų kasztais užlaikomoj „narodnoj“ mokymo vaikų lietuviszkai raszto ir katekizmo, ir sustatė atsakantį „prigovorą“. Bet kad susirinkimas, dalykus beapsvars tant, gan ilgai prasitęsė, ne kurie vyrai (apie 15 ypatų), nepasiraszė ant „prigovoro“, namon iszvažiavo. Ant jų p. posredninkas pasiremdamas, panaikino „prigovorą“: girdi, nepilnas buvęs susirinkimas. Vyrai Viekszniszkiei antrą kartą susirinko ir nusprendė, jog ant kitų metų, jei nepradės mokinti jų vaikų lietuviszkai, visai iszsižada užlaikyti „narodną“, kaipo visai nereikalingą. Rasztininkas stengės perkalbėti, buk nėsą tam tikrų lietuviszkų knygų (bukvarių), užtai jų užmanymas negalįs įvykti. Tada vyrai papraszė spaudos. Paklausus p. rasztin.: „Kas uždės isz jusų spaustuve? jug ji kasztuosianti į 6 tukstanczius rs.“ — p. Balvoczius-ukininkas nuramino gudpalaikį, prizadėdamas tą sumą paaukauti. Nieko nebe sugebėdamas p. rasztin. be atsakyti ir daugiau kliuczių iszrastiti, priverstas buvo sustatyti „prigovorą“ ir suraszyti visa tai, ką vyrai reikalavo, tai yra: mokymo lietuviszkai raszto ir katekizmo, spaudos ir, jei spaudą pavelįs, p. Balvoczius uždėda savo kasztais spaustuve. — Gražus pavysdis! Kiti valstiečiai ir

jus sekite tame dalyke Viekszniszkius!

Ilganosis

Panemimelyje, Zarasų pav. Mokintojui Kreiniui pavyko iszgraužti iš iszkalos jauną kunigą Dogelį, kurs neapsakomą iszkalos vaikų ir szeip jau parapijiečių meilę buvo įgijęs. Iszvažiavimas pripuolė ant 29 dienos lapkriczio mėnesio. Tą dieną pasitaikė ir egzėkvijos: žmonių prisirinko daugybė. Vaikai, gavę žinoti, jog mylimas jų kunigas paskutinį sykį laiko miszias, papraszė mokin toją Kreinį iszleisti juos atsiveikintų su juo. Kreiniui tas vaikų prie kunigo prisirizimas labai nepatiko, ir tam vaikui, kurs visų savo draugų vardu praszė, paliepė tuojau iszstoti isz mokyklos ir eiti namon. Bet visi m. žvaikiai tuoj atsistoję, gindami savo draugą ir pasisakė, tikrai visi eisį į bažnyčią. Mokintojui nebe buvo ko daryti, ir vaikai iszbėgo. Iszvažiuojant kun. Dogeliui visi, kaip suaugę, teip ir mažieji, gailiai apsiverkė. Vaikams dar su aszaromis akyse sugrįžus, Kreinis ėmė juos persekioti, tyziotis, koroti ir muszti, lojoti maisztininkais. Jusų kunigai, girdi, vis ne tą dirba, kas reikia. Iszvažiavo sztai vienas, nebijokite, greit iszvažiuos ir kitas... Antanas Indriunas isz Miesteliszkių ir Pranciszkus Mikszis isz Beržėnos ateistojų ginti kunigų szlovę. Už tokį drasumą Kreinis nuvarė juodu ant kelių ir laikė daugiau adynos. Tame tarpe ėmė ir prie kitų kabinėtis ir jieszkoti, už ką gali nubausti. Priėjęs prie Juozapo Czipo isz Žilių, smar kiai kirto jam su knyga per galvą ir rankas už tai, kad stovėdamas rankas turėjo ant klaupkos. Davė į nosį su spriktu Jonui Czipui isz Joneliszkių ir kitiems liepė jį muszti. Tada Kuckas (ne katalikas), 18 metų vaikinys, sunis sargo ant geležinkelio, kas-žin

isz kur atsivilkusio, kibo į vaiką, parito ant žemės, primynė koja ir, griebęs peilį, suszuko: papiausiu. Mokintojas Kreinis žiurėjo ir... juokės. Vladislovą Žiaugrą pagavo jis ant ulyczios, muszė ir suaugė už kaklo; gerai, kad Juoz. Sakas isz Meszkomų, An. Junakas ir Pet. Mikszis isz Meržėnos, tada buvę valseziaus bute, pasergėjo ir pasiskubino apginti vaiką. Kuckas muszė ir Juozą Czipą, o mokintojas žiurėjo, stovėdamas mokyklos duryse ir szypsodamas.

Mokintojas Kreinis tankiai tyzčiojos isz szv. miszių ir visų katalikiszkių apeigų. Kunigas, girdi, misziose, kreipdamas į žmones, klausias: „doma li je piskop“? (Dominus vobiscum); kiti gi jam atsaką: „niet, u Spiridon!“ (et cum spiritu tuo) „Kyrie eleison“ — tai slyginczas tarp kunigo ir tarno. Kunigas sako: „pere liezu“, o tarnas: „nepereliezo“, kol ne perginczyjās kunigas. Neklaidingumą ir pirmystę Rymo Popiežiaus aizskino vaikams teip, kaip tik ruskiai-juokdariai supranta. Szkaplierį vadindamas „Atriapoč'ka“, davinėjo į jo vietą gražius medalikėlius. Nuo Domininko Juro isz Panemunio nudrėskė szkaplierį, numetė ant žemės ir kojomis sumindžiojo; inspektoriui esant, du broliu Juru atvirai tai pripažino.

Prikentėjus nuo savo mokin tojo tiek visokių skriaudų ir neteiszybių, vaikams pritruko kantrybės, ir visi jie iszbėgo pas starsziną už pusantrū versto, skųdami mokintoją. Starszina jų žodžių skundą priėmė ir perstatė tarpininkui į Rokiszki. Sugrįžę nuo starszinos į mokyklą, vaikai atidavė Kreiniui knygas ir apleido mokyklą, kad daugiau nė tų slenksezių nebematyti. Nuo 1 dienos gruodzio mėn. mokykla uždaryta: vaiko nė vieno.

Prasidėjo tyrimas: 10 guo-

džio inspektorius, į 14 d. isprau-
ninkas su asesorium; 16 d. vie-
nas asesorius, — vis įjieszko,
kas vaikams patarė eiti skus-
tų ant mokintojo ir paskui
išstoti. Nu, sunku rodyti
saulę tam, kurs akių neturi.
Tarpininkas gi, kiek jau kar-
tų praszytas ir kelis jau kar-
tus apsiskelbęs, vis kažkame
tyeziomis sutrunka: matyt, tu-
ri sąžinę ir gėdisi kisztis į tą
dalyką, kad nereiktų ant sa-
vųjų rodyti. Panemunėlisz-
kiai neapsileidžia: pareikala-
vo ezinauninko „osobych por-
uczenij“ isztyrimui to dalyko.

Tuo gi tarpu Mokyklų Di-
rekcija Panemunėlio mokinto-
ją Kreinį apdovanojo 50 rub-
lių ir peršėlė į didesnę iszka-
lą, į Braslavą, pilnai pagirda-
ma elgimos budą, kaip perse-
kiotojo katalikų. *Tas pats.*
(Isz „T. S.“)

Suvalkai. (Nuo savo ko-
respondento). Pernai tapo pa-
gautas Juozas Kancierius su
knygomis ir pasodintas į Kal-
varijos kalėjimą, kur pradėjo
klejoti. Dėl tos priezasties
isz Kalvarijos jis tapo nuga-
bentas į Tworkų (ties Varsza-
va) ligonbutį isztyrimui, kame
tapo pripažintas sveiku ir par-
gabentas atgal į Suvalkus. Jis
turės laukti kalėjime sudo už
platinamą szviesos ir Dievo
garbės.

Pradedant nuo žemskio, o
baigiant ant gubernatoriaus,
visi kupinai turi darbo su lie-
tuviszkais rasztais. Iszrodo,
kad visa valdžia Lietuvoje yra
vien gaudymui ir persekioji-
mui lietuviszkų knygų.

Suvalkietis.

Butkiszke, Kauno guberni-
jos (Nuo savo korespondento).
Ne be reikalo vyskupas M.
Valanczius (Valancziauskis) už-
brėžė paarlių knygelėje: „Ba-
ras, it Butkiszkes bajorai su
savo klebonu“. Ir isz tiesų:
tie bajorėliai su klebonais nuo
senių ir prisenių bardavosi.

Vienog, jau metai sukako ir
pusė antrųjų praslinko, kaip
ezia tapo perkeltas už klebo-
ną kn. B. Garaleycezius isz
Varnių, o dar nėjokio barnio
nebuvo. Nors Butkiszkes pa-
rapija yra pilna bajorų, kurie
po namus ževernoja lenkisz-
kai, vienog bažnyčioje viskas
yra lietuviszškai. Isz to ma-
tyt, kad jie yra lietuviszko gi
mimo tik isz savo namų lietu-
viszką kalbą iszvarė, kaipo
muzikiszką kalbą. Gal buti,
kad jie muzikų kalbą ir isz
bažnyczios stengdavos iszvary-
ti ir dėlto su klebonais kelda-
vo tokius barnius, kurie į pa-
tarles pavirto. Dėl asabisz-
kų klebonų reikalų Valanczius
nebutų tokiu budu paminėjęs,
kad nesuteptų kunigiszką gar-
bę. Mažne visi bajorai gyve-
na po dvarelius ir „ponais“
vadinasi. Teisybė — jie visi
poniszškai gyvena: kelia balius
(pokylius), važinėjasi karieto-
se, bet visi yra skolose lyg au-
sų paskendę, iszėmus, vieną p.
Vendziagolskį, kurs gyvena
pas pat Butkiszkę ir bankoje
skaito apie 80,000 rublių. Lie-
tuviszkos knygos ar laikrasz-
czio szioj parapijoj, su pen-
kais ganszais ir dviem žva-
kėms, dieną ir naktį įjieszko-
dama, negaliu rasti, nes kur
tik nepažiuriu, užmatau len-
kiszkas, o kur-nekur matyti
spigsant maskoliszkas knygas
ir laikraszczius. Darbdaviai,
laikydami darbininkus tamsy-
bėje, lupa gyviems kailį, ap-
sunkindami begaliniais dar-
bais dieną ir naktį, iki mato,
kad darbininkas dar pavelka
kojas. Vaikai szunų vietoje
sergsti arklius ir galvijus; jie
tur gerti smarvę ir skrubniu
maistu yra maitinami. Toks
blogas darbininkams gyveni-
mas ir pas kun. Garaleycezių.

Ar gi tasai kunigas kaipo mo-
kiņtojas doros, neturėtų at-
kreipti savo akį ant kleboni-
jos darbininkų, kaipo ant Die-
vo sutvėrimų, ir pasirupinti
juos žmoniszkiaus užlaikyti?

Jug, isz to butų pageidautas
ir nuo seno laukiamas paveik-
slas užlaikymui darbininkų.
Nes daug kas blogo paėjo isz
klebonijų, kaip antai: vartoji-
mas lenkiszkos kalbos, darky-
mas drabužių, laužymai szven-
czijų. Tai tegul isz tų paczių
klebonijų, nors ne nuo tų pa-
czijų ypatų, pacina ir geri pa-
veikslai, nes jau tam seniai
yra laikas!

Butkiszkes parapijcje žie-
miniai javai: rugiai ir purai
(kvecziai) gerai iszmito ir
graziai iszrodo. Iki 28 Bala-
dzio (11 Geguzio) medžiai te-
bėra be lapų, ne-progę; nakti-
mis tankiai yra szalnos. Retoj
vietoj kame-nekame po dva-
rus pradeda sėti žirnius ir avi-
žas.

Raseinių Magdė.

Darbas ir kapitalas.

Prie angliakasių straiko istorijos.

Iz ankscziaus paduotų žinių
skaitytojas galėjo matyti, ko-
kiu budu kapitalistai teisina
savę ir apmeluja dabar-
nyksztį darbininkų padėjimą.

Dabar žingaidu bus dirstelti,
ką turi kapitalistai, nieko ne-
dirbdami, tik praleisdami dy-
kai gautą pelną, ir ką turi dar-
bininkai, kurie prakaituoja ir
neriasi isz kailio, idant apgia-
ti nuo bado savę ir szeimyną.

Geological Survey parodo,
kad 1901 m. tapo iszkasta Su-
vienyose Valstijose 292,000,
000 tonų anglies: tai gi ant
42,500,000 tonų daugiau ne-
gu Anglijoje, ir ant 139,371,
069 tonų daugiau, negu Vo-
kietijoje; kitose szalyse dar
mažiaus anglies iszkasa. Iszei-
na, kad Suv. Valstijos paga-
mina treczią dalį visos anglies,
iszkasamos ant visos szios že-
mės.

Pennsylvanijos valstijoje isz-
kasama visa kietoji anglis ir
dar 80 milijonų minksztosios:
tokiu budu, szita valstija pri-
stato didesnę pusę visos ang-
lies, iszkasamos Suv. Valstijo-
se. Viena Pennsylvanija duo-

da 5 syk tiek anglies, kiek
Vokietija, ir 8 syk tiek, kiek
Prancuzija. O, jug, anglies
produkciją turi savo rankose
tik keletas kompanijų, susilie-
jusių į vieną trustą!

Ką gi turi isz to darbinin-
kas? Pagal officialiszką de-
szimtmetinę sutrauką („Lite-
rary Digest“), pasirodo, kad
Suv. Valstijose kiekvienam
darbininkui, jeigu visiems ly-
gios algos butų mokėta, isz-
pultų ant metų:

1890 m. \$444,83.

1900 m. \$437,95.

Pagal „Dun's Index“, mais-
to ir szeip gyvenimo reikme-
nys yvairuoja pagal gyvenimo
budą ir kitas sąlygas; tacziaus
sustacziusirsulyginus skaitlin.,
iszeina, kad per 10 metų pre-
kės pakilo ant 1,8%, o mokes-
tys už darbą nupuolė ant 1,5%;
tai gi isztikrųjų pirkimo pajie-
ga, kiteip sakant, iszteklius
pragyvenimui, sumažėjo dar-
bininkams ant 3,3%.

Pažvelgsime toliaus į pada-
linimą lobijų Suv. Valstijose,
(tos žinios panaudotos isz ang-
liszko laikraszczio „Ainslee's
Magazine“, pagal „Public O-
pinion“ perspaudimą). Pasklai-
dysime visus žmones į penkis
skyrus ir pavadsime kiekvie-
ną skyrių szitokiu budu (skait-
linės parodo dolerius):

- 1) Turtineziai per 50,000
- 2) Gerai pasiturį nuo 5,000 iki 50,000
- a) Pusėtinai „ „ 500 „ 5,000
- 4) Nuskurdeliai mažiaus už 500
- 5) Pliki beturcziai, kurie skursta
diena nuo dienos.

Dabar, pagal szitą padalini-
mą, parodysime: 1) kiek žmo-
nių priguli į kiekvieną skyrių;
2) kiek tų penkių skyrių žmo-
nės turi isz viso lobia, ir 3)
kiek iszpuola lobia kiekvienai
to ar kito skyriaus ypatai. Ir
teip:

Kiek žmonių kiek turi kiekvienas

- 1) 15,500 \$52,000,000,000 \$335,500
- 2) 1,937,700 \$33,000,000,000 \$17,000
- 3) 6,773,400 \$12,500,000,000 \$1,800
- 4) 6,773,400 \$2,500,000,000 \$370
- 5) 60,194,764, kurie nieko neturi (į
szitą skyrių paskaitytos ir gy-

venancijos prie vyrų moters su vaikais).

Szitas apskaitymas aiskiai kalba pats už savę. Pagal apgarsintą 1900 m. statistiką, Šuv. Valstijose buta 75,694, 764 gyventojų. Iš tų p u s . s z e s z i o l i k t o t u k s t a n e z i o žmonių (kapitalistų) laiko rankose didesnę pusę viso šalies turto — iš 100 milijardų 52 milijardu (vienas milijardas — tai tukstantis milijonų).

Akylas skaitytojas pats įsigilįs į augszcziaus paduotas skaitlines, sulygįs jas, o tada jam bus aisku, kad skundai ant neteisingo surėdymo žmonių draugijos turi po savimi tvirtą pamatą.

Sziadien yra toks padejimas sviete: „Sztai guli milijonai marszkinų, kurių turtincziai nenori pardavinėti; o sztai milijonai nuogalių, kurie neturi kuo apdengti savo nugarą“.

Teip yra pasakęs angliszkas rasztiniakas Carlyle.

„Dirbdamas pastipk!“ — teip iksziol sakydavo mums kapitalistai ir visi tie, kurie jiems bernauija.

Mes, kurie jauziamie darbininko vargą, sakome: „dirbk — darbas padaro tavę augsztu žmogum! Bet ir džiaukis iš to darbo!“ Jei darbininkas sykį įgytų visas savo tiesas, tai tada įvyktų gamtos ir teisybės įstatymai, — tada pamatytu me Kristaus karalystę ant žemės.

Visiems mums reikia kas valanda kartoti viens kitam: „tu esi žmogus; tu neesi maszina ir tu neturi būti negyvu įtaisau. Kada tavę spaudė toks sunkus darbas, jog tu negalėjai atkelti jo, tai tav reikėjo pamislyti: szventoji teisybė liepia szauktis prie iszminties ir susipratimo“.

Teip, prie geresnio susipratimo.

Darbininkas neturi pats kentėti vargo, kraudamas visiems turtą. Neturi nukęsti to, kas

daro iš jo ne žmogų, bet netikusį vergą.

Teip, darbininke: tu neturi būti nė maszinos, nė ko kito vergu, bet viskas, kas darbui paskirta, turi tav tarnauti.

Tu neturi, nusižeminęs, elgėtauti arba ubagauti, kad tav duotų dirbti. Darbas — tai yra tavo tiesa. Tegul tas, kurs duoda tav darbą, pajunta, jog tu jį apdovanoji, o ne jis tavę.

Ant galo, buk pats vieszpacziu tos maszinos, kuri atlieka viską; buk pats vieszpacziu to, kur tu lieji prakaitą.

Teip tav sako žmonijos dvasia: toji dvasia, kuri visuose žmonėse — ar tu vyras ar moteriszkė, ar brolis ar sesuo, — pripazįsta ne vergą ir berną, ne pajungtą gyvulį, nė ne maszinos dalį, bet žmogų. Tegul toji pajiega, kuri naikina tavo drabužį, apdengia tavo nuogumą, o tada nekęsi szalcio: nė tu, nė tavo pati, nė vaikas.

Visoki dvasiszki ir ekonomiszki slogintojai stato savę darbininkų geradėjais ir, kaip vilkai avinyzioj, paverczia darbininką į daigtą visokiam isznaudojimui. Teisybė turės pražydeti, kada darbininkai susipras ir, apsiszvietę, patys raszys sav įstatymus.

Szių dienų straikas mokina mus daugelio dalykų. Dėl jo priezasties pakėlė balsus visos politiszkos partijos, visokių palinkimų laikraszcziai, dvasiszkija ir szejp ženklyvesnės ypatos. Pasirodė yvairiais baidais ir dvasios stiprumas pas darbininkus.

Valdzia (kmi vadina savę respublikoniszka), suglaudus rankas, žiuri į tą kovą tarp darbo ir kapitalo. Ji bijosi pakelti savo balsą priesz kapitalismą, kurs lauzo šalies įstatymus. Ji bijosi (ir nenori) paremti darbininkus, nors pripazįsta jiems teisybę. Nuo valdzios nėra ko darbininkams laukti.

Tarp svetimo įaėjimo dar

bininkų iksziol lietuviai pasirodė visų stipriausiais ir sumaniausiais straikuotojais, o blogiausią vardą užsipelnė ungariai ir slovakai. Kompanijos labai tikėjosi pasinaudoti ateivių nesumanumu: prigundyti juos atsimesti nuo savo unijos, eiti skebauti ir teip toliaus. Kapitalistai, vienog, skaudžiai apsigavo ir sziadien patys, rasi, aima ruoja, blogai padarę.

Lietuviai gali didžiuotis iš to, ką Lehigh Valley Co. yra pasakius apie mūsų bendratauzczius: „Lehigh Valley kompanijos kasyklėse dirba didelė lietuvių dalis; tie lietuviai užsipelno garbę, kaipo didžiausi maisztininkai ir arsziausi niurnėtojai iš visų ateivių dirbančių anglių apyrubėje“.

Mesime dabar nors trumpą žvilgį, ką sako apie straiką yvairios partijos ir jų laikraszcziai.

Klerikaliszki visų tautų laikraszcziai beveik nė žodelio nemini apie straiką (o jei mini, tai gundydami darbininkus pamesti straikavus — žiurėk „Wielkopolanin“). Tuli laikraszcziai, teisybė, nulipo sąjausmo keliu žemyn, idant apgailėti „vargszes žiurkes“, likusias angliakasyklėse be savo maitintojo-darbininko, o teipgi pasidžiaugti, kad mulai, pamatę dienos szviesą, bliauja: „urra, Mitchell!“

Socialistų laikraszcziai simpatizuoja su straikuojancziais, nors iš szimto straiķierių rasi tik vienas simpatizuoja su socialistais.

Jie szejp sako: „avininkai nesudėjo anglies į žemę; nesudėjo jos nė darbininkai, bet jie tą anglį iszkasa. O tuotarpu dykų kapitalistų saujelė valdo visą anglių kasimą savo naudai“.

Kompanijos sako: „kasyklės ir milijardai yra mūsų, o szimtai tukstanczių darbininkų turi mums vergauti už maitinimą ir apdangalą, kad ir var-

gingiausią“.

Szimtai tukstanczių angliakazių gali pakelti į visuomenę balsą, sakydami: „atiduodate mūsų gyvastį į rankas keletui terionų, kurie mus badu dvesina ir pavergia“. Tada žmonija turėtų atsiliepti: „kasyklės yra abelna savastimi ir kiekvienas, jose dirbantis, turi gauti pilną atlyginimą už atliktą darbą“. Tada nereiktų angliakasiams nė vergauti, nė badą kęsti: jų trusas suteiktų jiems visame gausybę ir atsilsį. O sziodieninės kovos vietą užimtų szventa ramybė. Darbininkų laikraszcziai sako, kad anglių trustai yra stacziai „perzengimas Penssylvanijos valstijos konstitucijos“.

Debs, garsingasis Chicagos straiķo vadovas, sako, kad „Penssylvanijos respublikoniszka partija gauna 300,000 balsų, virszaus, o tuos balsus atiduoda tie patys darbininkai, kurie sziadien turi straiķuoti“.

Gubernatorius Stone tais darbininkų balsais tapo iszrinktas į savo vietą, o už tą garbę jis ketina atsिमokėti už balsus kulkomis („bullets for ballots“): tai yra kapitalistų programa, — tų kapitalistų, kuriuos darbininkai pasiskyrė ponauti ant savęs.

Jeigu darbininkai patys neiszlaimės, neiszkovos sav gero vės, tai niekas jiems tos gero vės nesuteiks, nė neatjieszkos. Jeigu trustai pergales jus, prieszdami baduolius grįžti į darbą, tai jus galite ir turėti pratrinti akis ir pamatyti, kad geriausias jūsų ginklas yra jums prigultinti balsavimo tiesa, renkant visokią vyriausybę ir pasiuntinius. Jeigu 140,000 kastynių darbininkų Penssylvanijos valstijoje atiduos visus savo balsus už darbininkiszka partiją, jie bematant galės iszvartyti iš valstijos visus pasisavintojus ir užimti kasykles. Tada pati visuomenė, susidedanti iš darbo žmonių, butų kasyklių ir gelezinkelių ponų;

tada patys darbininkai būtų valstijos perdėtiniais”.

Isz viso, kas raszoma ir bus raszta „Vienybėje”, darbininkai gali patys suziesti savaiszkų numanymą, ką jie turi daryti, idant iszsivaduoti isz po kapitalismo jungo. Kada darbininkai iszrinkis isz savo partijų valdzios perdėtinius ir įstatymų davėjus, — tai virszus bus darbininkų pusėje. Geriausias straikas — tai prie balsavimo dėzės: neduok balso savo nevydonui, kurs už tą balsą atsilygina su tavim kulka.

Sziądien mes matome, kaip akli darbininkai už meilų žodį ar (gėda sakyti!) už alaus stiklą pardavinėja žmogiszkas savo tiesas. Szveicarijoje, mažoje Europos respublikoje, kur įvesta visuotina balsavimo tiesa, jau nuo seniai žmonės vartoja priežodį:

„Tie versziai tur protelį menką,

„Ką skerdikus sav patys renka”.

Paskutiniam laike Connecticut'o darbininkai parodė, ką jie gali padaryti: vyriausias miestas Hartford, kiti miestai: Bridgeport, Winsted, Ansonia turi majorus ir daug kitų perdėtinių isz darbininkų tarpo; netrukus, darbininkai, eidami aprinktu keliu, paims į savo rankas visą valdžią. Tada prasidės kitokia gadynė.

Drauge su miestu Ansonia majoru Chartiers (jis rinktas darbininkų), sakome: darbininkams neverta laikytis nėjokios politiszkos partijos, — nė respublikonų, nė demokratų, nė socialistų, iki jos tokios, kokiomis iksziol yra pasirodzisios. Visų tų partijų pravadyriai gauda savo siekius, kurių aiszkiai neiszreiszkia, o pagavę į savo nagus valdžią, daro, kaip jiems patinka, užmirsę savo pažadėjimus.

Dėlto darbininkams pridera rinkti savo žmogų, prigulintį prie tokios ar kitokios darbi-

ninkų unijos. Jei toks žmogus, iszrinktas darbininkų, nežūrėtų darbininkų reikalų, tai jį darbininkų organizacijos, eidamos isz vieno, lengvai nubastų ir praszalintų. Atsiminkime, jog visa galybė yra darbininkų rankose, tik jį sziądien, pasislėpus ir prislėgta.

Ar kalbėsime apie kitų tautų partijas, ar apie lietuviszkas (neiszskiriant vietinių Amerikos socialistų), jos visos po plynu dangum, giedriam ore, klykia: „mes jus iszgelbėsime!”

Vienog, užstojus sunkioms dienoms, visų riksmas nutyla: vieni daro sav ir kitiems juokus; antriejie siundo darbininką, kad jis vienu nykszečiu stabdytų vėjo sukamus maluno sparnus. Mažai kas rupinasi nors tiek padaryti, idant iszaiszkintų darbininkui jo padėjimą.

Todėl, jei pats darbininkas nesupras savo vargų, nė savo tiesų, tai jis nesulauks to, kas jam, pagal teisybę, priguli. Niekas kitas neiszgelbės jo.

Dr. J. T. Želvienė.

Didysis straikas.

Sėėjo szeszi septyndieniai nuo angliakasių straiko pradzios. Darbininkai į tą laiką parodė visam svietui, jog jie, ueteisingai kęsdami, moka gražiu ir žmoniszkū budu jieszkoti savo tieų. Kompanijos tyezia siuntinėja savo policiją, kad erzintų straikuotojus, duoda ginklus skebams, lyg straikuojantiejie darbininkai būtų piktadėjais, nuo kurių reikia gintis szaudyklėmis. Jei kapitalistai jau seniai nebutų atmetę visą žmogiszką garbę, nuo seniai nebutų buvę nedoriausiu gaivalu draugijoje, — tai tas vienas dalykas, jog jie dabar tyeziomis stengiasi pakelti tarp straikuotojų rustybę ir kersztą, liudytų, kad kapitalistai yra tikrais žmonijos

nevydonais.

Gerestiejie angliszkai laikraszeziai su pasigėrėjimu raszo, girdami darbininkus; jie sako: dideli dyvai, kad 150,000 vyrų, vaikszeziodami be darbo ir nėziodami szirdyse teisingą piktumą už atėminą nuo jų dienos uždarbio, nekelią nėjokių ermyderių, nė nejiszkokersztų; kad tuotarp, kapi alistai yra prileidę czia 1000 visokių valkatų ir nuparkėlių, idant jie erzintų darbininkus.

Sunki ta kova — tai teisybė: vienog, darbininkams reikia ir toliaus teip elgtis, kaip jie elgėsi iksziol.

Į tas 6 straikavimo sąvaites, kaip paduoda „The North American” (22 June), pražudyta \$35,395,000. Kompanijos nutruko \$15,520,000, kuriuos jie būtų galėję laimėti už parduoatą anglį; darbininkų uždarbio prapuolė \$7,700,000; szeip visoki vertelgos prakiszo \$8,200,000. Žingeidu yra pamatyti, kiek pinigų kompanijos iszleidia ant savo policijos ir skebų: užlaikymas tų valkatų, ką kompanijos atsiuntė erzinti darbininkus, kasztavo į 6 sąvaites 400 tukstanczių dolerių; o skebams į tą laiką iszmokėta 800 tukstanczių dol.; maszinų ir paczių kasyklių pagadinata ant \$1,500,000.

Paskutinė prezidento Jono Mitchell'o telegrama unijos organe „The United Mine Workers Journal” (19 June) garsina: „padėjimas nepersimainės ir visur tyku. Firebosiai ir driverbosiai meta dirbę dideliame skaitliuje. Aiszkus ženklai, kad virszus bus darbininkų”.

Įspėti kada sraikas pasi- baigs — sunkū. Tuotarp, pareikalavus penkiems unijos distriktams, prezidentas J. Mitchell užszaukė visų angliakasių konvenciją ant 17 Liepos, ketverge, mieste Indianapolis. Suvažiuos tų 3623 delegatai ir nutars, ar turi stoti į straiką visų-visi angliakasiai. Tada

straikuotų 430,769 darbininkai. Pensylvanijos, Illinois ir Iowa valstijų delegatai, kaip reik tikėti, pritaras abelnam straikui.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Waterbury, Conn. Jauna Lietuvos Sunų draugystė, szalia broliszkos pagalbos, paszvenzia savo pajiegas ir tautiszkiems reikalams: jos sąnariai yra nutarę mokėti po vieną centą kas mėnesis ir paskyrtę tą mažą, bet brangią auką ant tėvynės ankuro. Nors tai yra, sulyginus, labai mažytė mokestis vienog, mūsų draugystės sąnariai į vienerius metus sudėjo \$6,98, kuriuos visus pavedė už tėvynę dirbusiems ir dabar tolymose szalyse nelaimę, persekiojimą ir neiszpasakytą vargą kencziantiems kankintiniams.

Pinigus pasiuncziam kankintinių komitetui — ant A. Olszevskio vardo.

Tuo pacziu laiku ir prie progos, pora darbszezių tautiecių: J. Kuzmickas ir K. Pėza po namus pakolektavojo, kur surinko \$3,15. Surinktą, nors nedidelę auką, paskyrtėme mūsų tėvynainiui A. Gavieniui. Pinigus pasiuncziam „Vienybės” redakcijai.

Lietuvos Sunų draugystė jau nuo tulo laiko lavina isz savo sąnarių sutvertą muziką (bandą). Muzikantai, kaip pats mokintojas pripažįsta, turi nepaprastą gabumą. Dar tik kelintas mėnuo kaip mokinas, o jau 4 Liepos iszeis su puikiais savo marszais ant gatvių: eis ant „Lietuviszkos farmos”, ant savo parengto iszkilmingo pikniko. Bus tai pirmas lietuviszkos kapelijos pasirodymas szios apielinkės gyventojams. Vietiniai lietuviai su dideliu dziaugsmu laukia paskirtos dienos, kada turės progą pasigerėti ir pasidziauganti isz savo brolių darbo. Jauni mūsų lietuviai—muzikan-

tai turi nemažai vargo, nes kiekvieną vakarą ir szeit atliekamas nuo darbo valandas paszvenčia iszsilavinimui.

Už jų darbą ir pasiszventimą visi jiems szirdingai pritari, o ypatingai tą viską užmaniusiai L. S. draugystei. Ant jų pikniko, parengto 4 Liepos, ketina visi seni ir jauni eit ir draug su jais džiaugtis ir linksmintis.

Kad tokių draugyszių ir su tokiais prakilniais siekiai visur rastųsi nors po vieną.

Liet. Sunų Dr. sąnarys.

— Parvažiavus Waterburio delegatams nuo seimo isz Bostono, geri tautiečiai, tikri lietuviai, su pilnu džiaugsmu priėmė, uždengdami bengaliskaz ugnis ir sveikindami juos, iszreiskė tikrą sąjausmą sugrižusiems delegatams, o podraug ir visam Susivienijimui, pastatytam ant liuosybės pamato.

Bet ant nelaimės, tą patį vakarą, beeinant vienam delegatui p. Aug. Kundrotai su p. J. Žemantaucku ir besikalbant apie prabėgusį laimingą seimą, netikėtai koki valkatos-svetimtaucziai užpuolė ant jų su peiliais: vienam įdurė į ranką, o kitam į koją, bet abiem nepavojingai. Valkatos suspėjo pabėgti. Sako, kad jie pirmiaus keliomis minutomis patys tarp savės peszėsi, o į tą tarpą atsitiko pro tą eiti anie dviem lietuviams: tai anie akie liejie bum'ai ir užpuolė ant jų. Vietinio zokoninko stulpai ir isz tos nelaimės pasinaudojo: jie sako, Dievas tą bausmę užsiuntęs ant isz bedieviszko seimosugrižusių delegatų. Gražiamusų vadovas kraipo žmonių protą. Szįadien žmonės teip sudemoralizuoti, jog reikia vien gailėtis. Vieni karszti kiti dar karsztesni, o tretie atsivertėliai, sugižę ant tikro kelio (suprask kunigui pinigų davę). O kurie nedavę — tie „bedieviai, socialistai" ir kitoki. Kun. Saurusaitis kviečia de-

szimts „isztikimų" ir gerų katalikų, kuriuos jis prisiekdįsias: jų pareiga bus nueiti į dirbtuves ir iszpasakoti darbaviam, kad tokius ir tokius „bedievius-socialistus" atstatytų nuo darbo ir patol jų nepriimtų, iki jie nepasitaisys (neįtiks kunigui ir neatnesz nuo jo gero paliudyjimo). Ar tai pasiseks padaryti, ar ne, — dar nežinia. Rodoši, vienog, kad žmonių pardavinėjanczių savo brolius, Waterburyj neatsiras. Tada musų teologas, nuo pat dugno kabinės mokslą apsigautų. *Bažnytinis.*

South Boston, Mass. Negalima atsidžiaugti isz visų apsiėjimų, kuriuos vedą teip gražiai bostoniečiai. Visiems, turbut, žinoma, kad Bostone yra dvi didelės draugystės: szv. Kazimiero ir Didžiojo L. K. Vytauto; yra teipgi kuopos: Susiv. Liet. Am. ir „Tėvynės Mylėtojų Draugystės". Visos tos keturios organizacijos darbuojasi ant tautiszkos dirvos nenuilstancziai. O ypatingai per szituos dvejetą metų pakilo bostoniečiai ant augszto laipsnio, pralenkę daugkitų lietuviszkų kolonijų. Galima tikėti, kad bostoniečiai žengs ir toliaus tuo keliu ir pakils dar augszcziaus. Nes kaskartą vis pribuna daugiau apszviestesnių lietuvių. Neseniai, 8 birželio, čia susitvėrė ir penkta lietuviszka organizacija: draugystė po vardu szv. Petro ir Povilo. Kaip girdėt, į tą draugystę nebus priimami visi lietuviai, bet tik tie, kurie pasiduoda įkurtojų nuomonei ir jų klauso. Už dėtojai tos draugystės po 16 seimo S. L. A. likosi atliuosuoti nuo komiteto isz draugystės D. L. K. Vytauto. Asz, kaip sąnarys, prigulintis į tris organizacijas, velinu visoms joms geros kloties, o drauge norėcziau priminti, kad jos neužmirsztų darbuotis ant tautiszkos dirvos. Tegul ir nau-

joji draugystė eina pramintais keliais, kurių naudą jau esame gana patyrę. Pagal mano nuomonę, butų szimtą kartų geriaus buvę, kad uždėtojai tos draugystės butų praeituos metuos, po 16 seimo S. L. A., atszaukę visas savo klaidas ir iszsiteisinę priesz visuomenę, ne ką dabar be jokio reikalo leidžia centus ant nieko. Tai gi dabar Bostone yra tris szelpiamosios draugystės. Matysim, kuri geriausiai augs: ar dvi, ant tautiszkos dirvos dirbdamos, ar ta treczioji, kuri padarė jau pirmą klaidingą žingsnį — vienpusiaudama. Kas atsitiks toliaus, pranesziu visuomenei savo laiku. *M. M. Mockapetris.*

Mahanoy City, Pa. Patilpęs N. 24 „Lietuvos" apie buvusį Rymo-Katalikų Seimą Mahanoy, City, Pa. praneszimas ne visas sutinka su tikrais atsitikimais. Tę pasakyta, kad viena mergina isz buvusių aktorių tvirtinus, jog mahanojiečiai teatro nelosz, nes, esą teatraliszka kuopa isziskirstė. Teip neyra. Jokia aktorė isz teatraliszkos kuopelės ant scenos nepasirodė, o jeigu kalbėjo kokia mergina, tai turėjo buti isz kitur ir galėjo persistatyt, kaip viena isz aktorių. Toliaus, musų kuopelė tuo laiku gana tvirtai laikėsi ir nebuvo pakrikus: tame buvo visai kas kitas atsitikę. Kad pagal „Saulės" apraszimą, jokio teatro nebuvo, tai tame nėra „Saulės" kaltė. Dalykas yra toks: czionaitinė teatraliszka kuopelė susitvėrė vasario mėnesyj, pasistengus ponui P. Kubertavycziui; lygpat buvusiame seimui ji gana tvirtai laikėsi. Teatraliszka kuopelė neturėjo nieko bendraus su seimu; tik priesz seimą, kelioms sąvaitėms pirmiaus, buvo užpraszyta, idant galėtų pasirodyti su perstatymu, tiems delegatams seimaujant. Kuopelė sutiko ant to-

kių sąlygų, kad apmokėti loszėjams po du doleriu. Taigi S. R. K. kuopa buvo ir apgarsinimus padavus, bet kad atsitiko bedarbė, tai savininkas OperaHouse nepavelino loszti: tokiu budu viskas ir pakriko. O kokius tę perstatymus atliko kn. M., tai mahanojiecziams visai nerupi. Nerupi nė tai, kad kun. S. Pautienius liepė žmonėms neiti ant to perstatymo, kurį buvo įrengęs kun. M. O teisybę pasakius, mahanojiečiai abelnai nepapratę duoti savo centus ant perstatymų, norint butų ir geriausi. Vietinės S. R. K. kuopos kaltė, kad pavelino kokiam anglui skambint ant piano ir dainuoti angliszka. Grižus prie teatraliszkos musų kuopelės isztariu viltį, jog mes atliksime gal ne vieną perstatymą savo laike visuomenės naudai. Bet tuotarpu dar nenuspręsta tikrai. *Aktorius.*

Nanticoke, Pa. Seniai jau buvo reikalas atkreipti visuomenės atydą ant to, kas dedasi tarp czionykszczių lietuvių, ypacz tų, kurie priguli į szv. Antano draugystę. Tuli jos sąnariai stacziai perzengia konstitucijos įstatymus; tankiai, esant susirinkimams, pakyla dideli ginczai, vaidai ir erzinimas kits-kito.

Nesmagu man vieszai garsinti tokius dalykus; vienog, nebus pro szalį parodžius nois vieną faktą.

Szv. Antano draugystė buvo susirinkus 17 geguzio ir svarstė reikalus, vadovaujant p. Zembai. Tarp kito-koto tapo įneszta ir užtvirtinta: paresti tris dolerius ant miszių — pagarbinimui draugystės globėjo, szv. Antano isz Paduvos. Tas turėjo buti atlikta 13 birželio su lietuviszku, nors trumpu, pamokslėliu, kurį pasakysias lietuviszkas kunigas.

Ir sztai, kaip tas viskas pasibaigė 13 birželio, Pakvietus

Lietuvizką kunigą D, buvo atgiedotos misijos, kurias dū gumas vietinių lietuvių išklause su dievobaiminga szirdimi (buvo tai szv. Traicėbažnyčioje). Visi lietuviai buvo isztroszkę iszgirsti sakant lietuvizką pamokslą arba pratarus nors keletą žodžių savo kalboje.

Nekantriai laukė to lietuvių, — bet nieko nesusilaukė. Vėliaus iszėjo aiksztėn, jog lenkų komitetas nevelyjo lietuvizkam kunigui sakyti lietuvizką pamokslą... Ir tokiu budu, lietuviai, parengę savo dievmaldystę, neiszgirdo nė vieno lietuvizko žodelio.

Nanticokė'o⁸ lietuviams reikėtų pasirupinti apie savę Tie, kurie reikalauja bažnyčios, tegul prisideda prie lietuvizkos bažnyčios, esancios Wanamie'je. Klausydami pamokslų savo kalboje, jus atgavįsit savo krutinėse lietuvizką dvasią, kuri jumyse yra isznykus. Jus ją patys savyje isznaikinot, bet pasigailėkite nors savo vaikelių, kurie per jusų kaltę turės pavirsti į iszgamas. Nevertas žmogaus vardo toks, kuris drasko savo motinos krutinę.

A. J. Nagrodskis.

Susivienijimo L. A. reikalai.

Neužilgio gaus kuopų administracijos nuo centr. komiteto atskaitą, idant padalinti visiems sąnariams dėl geresnės žinios apie S. L. A. reikalų stovį.

Atskaitas sąnariams, pagal vietinę iszgalę dalinant, teiks kuopų ir draugysčių komitetui patėmyt, kad ant to raszto yra pagarsinimai, kada atsibus kokios kuopos ar draugystės mitingai. Tose vietose, kurios paliktos tuszczios, turi kuopų sekretoriai dapildyti savo ranka: dieną kokioje bus mitingas Liepos duoklės, kelintą valandą ir kokioje vietoje. Taigi pagarsinimai atsibus at-

skaitose. Nė vienas sąnarys negalės teisintis, kad mitingo dienos nežinojo. Tada nereikės garsinti apie susirinkimus per „Vienybę“. Kuopos arba draugystės, kurios neturi charterių, teiks is praneszti centr. sekretoriui: jos tuojaus gaus charterį, nes prisiėjo laikas, kad reikia sergėtis tikrų savo, pagal tautą, brolių, jieszkanczių nelemto kerszto. Charter'is reikalingas kuopoms ar draugystėms, idant be kliuczių ir skerspaučių laikyti susirinkimus. Jei bus reikalas, pranešime, ant ko paremtas tas raginimas — turėti charter'į. Vienog, ir dabar priversti esame atkartoti: kiekviena kuopa tegul turi charter'io kopiją, pakabintą susirinkimo vietoje. Gana to, kad szios szalies įstatymai to reikalauja.

T. Astramskas,
S. L. A. sekretorius.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

New Britain, Conn. Tėvynės Mylėtojų Draugystė kuopa, metiniam savo susirinkime, 25 d. gegužio, rinko komitetą, į kurio sąnarius iszrinkti tie patys: prezidentu V. Gilevyczia, kasierium K. Sauka, sekr. M. J. Czeponis. Senieji draugai užsimokėjo metinę ir apszeciai naujų prisiraszė. Daug buvau raszęs ir kvietęs prie Tėv. Myl. Dr. prisiraszyt, bet nedaugelis tėvynės meilę atjaučia ir prie jos prisirizimą turi. Tik su pagelba vieno gero tautiečio, A. Valincziaus, kurs gerai atjaučia savo pareigas pasisekė ką gero atsiekti: jis ypatingai ragino geros valios tautiečius ir tautietes prisiraszyt prie mūsų draugystės ir jaunos mūsų merginos, suprasdamos daugiaus už vyrus apietėvynę ir prie jos prisirizimą, padidino kuopos sąnarių skaitlių. O mūsų vyrams, kurie velkasi prie tėvynės meilės, kaip gudas su vy-

žais, — tegul bus gėda, jei jie ant toliaus nesusipras. Tegul bus garbė jaunoms mūsų mergaitėms, tegul bus garbė, geros valios tautiečiams, kurie supranta tėvynės reikalus ir ją suszelpia naszlės skatikėliu. Ar gi, broliai ir sesers, mes ne esam visi vienos Motinos Lietuvos vaikais? ar gi mes neturim vienos meilės prie tėvynės? ar gi reiks mums kelių kazokų su nagaikomis, kad jie privarytų mus prie tėvynės meilės ir parodytų mums, kaip turime ją mylėti su tikra szirdžia? ar gi jau mes turim tokias kietas szirdis, kad neatjaučiame tėvynės vargų, kurinos ji kenczia po gudų jungu? Ar ta brangi mūsų tėvynė turėtų pražuti ant amžių? ar gi jai neužtekės liuosybės szviesa? ar gi jau visada ji bus prispausta po svetimu jungu? ar gi seniausioji mūsų kalba isznyks ir reikės mūsų seneliams pamest savo kalbą, o mokintis ant senatvės gudiszkos? Teip gali atsiekti, jei Lietuvos vaikai užmirsz savo motiną, ir neis jos gelbėti.

Tėvynė! ar gi jau tu neturi sunų kurie užstotų už tavę? Lietuviai ir lietuaitės! kur jusų meilė pražuvo, kad apleidžiat savo motiną teip lengvai, neatjausdami prie jo nieko ir duodat jai žuti?

Tėvynė! atsimink savo laikus, kada turėjai tikrus sunus, kurie galvą guldė už tavę; atsimink, kaip ties Maskvos vartais iszėjo teronas ir priesz tavę nusilenkė, o szia dien jis tavę visaip žudo, o tavo sunus tavo vargų neatjaučia, nenori nė naszlės pinigėliu tavę suszelpti. BroLIAI ir sesers! atjaukim tą tėvynės meilę ir stokim į jos apgynimą teip, kaip Dovydas gelbėdamas savo aveles, perplėszė lėvui žandus, kad neiszzudytų jam avelių ir stodamas į karę su Galijotu, idant iszgelbėtų savo tautą nuo neprieteliaus, jam galvą nukirto. Teip ir mes sto-

kim už savo tėvynę, kad neprietelių žandus perplėsztume, negu duotume tėvynei pražuti.

M. J. Czeponis.

Padekavone.

Per keletą paskutinių mėnesių asz apturėjau daug laikraszczių ir knygų mūsų tautiečiams, užlaikytiems ant emigrantų salos Ellis Island, N.Y. Kiek daug gero ir naudos atnesza szis dalykas emigrantams, jau ne reikia sakyti, tą gali kiekvienas iszgirsti nuo paczių emigrantų.

Suteikimas laikraszczių ir knygų emigrantams atgabena labai daug gero ir naudos ne tik patiems emigrantams, bet ir visai mūsų tautai.

Turėdamas daug darbo, asz negaliu rasti laiko ant padėkavojimo kiekvienam geradėjui—suteiktoju laikraszczių ir knygų mūsų ateiviams.

Ant didžiausios padėkavonės už atsiuntimą savo iszleidimų ateiviams užsipelno redakcijos: „Lietuvos“ ir „Vienybės“, kurios kas sąvaite prisieunczia 10–20 numerių laikraszczių. Apart to atsiunczia knygas ir laikraszczius szitie tautiečiai:

Jonas Naujokas isz New Yorko, atsiuntė daug knygų ir laikraszczių.

F. Mikolainis, isz Thorp, Wis. 12 knygų ir laikraszczius kas sąvaite.

J. J. Jankauckas ir V. S. Jokubinas, isz Ishland, Wis. 6 knygas.

J. Butkus isz Philadelphia, Pa. laikraszczius kas sąvaite.

V. Jansen, isz So. Manchester, Conn. laikraszczius kas sąvaite.

S. Mack, isz Elizabethport, N. J. laikraszczius kas sąvaite.

M. Mažeika, isz New Britain, Conn. laikraszczius kas sąvaite.

Fr. Živatkauckas — laikraszczius kas sąvaite.

Ir nuo daugelio kitų tautie-

čių apturiu laikraszczius, bet be pravardžių ir adresų, nežinau, kas juos siuncia. Už tas dovanas vardu ateivių isztariu szirdingą acziu visiems tiems tautiečiams; tikiuosi, kad ir toliaus jie nenustos aukavę ant labo savo brolių.

Vincas F. Jankaukas.

Rusas apie lietuvius.

(Žiur. 25 num.)

Toliaus, p. V. Moszkov rašo:

„Reikia pridurti prie augsčiaus pasakytų dalykų, jog palikus szalyj tikrąją intelligenciją, o ėmus visą lietuviskąjį svieta ir sulyginus jį su kitomis Vakarinės Rusijos tautomis, iszvyssime, kad lietuviai užsipelno daug geresnės dalies: viena, dėlto, kad tai gabi ir bukli tauta, kuri protiszka savo pajiega ir energija užima vieną isz pirmųjų vietų vakariniam Rusijos pasienij; antra, tai yra rami tauta, visai isztikima („korrektnyj narod“) ir ikziol nieku neparedziusi jansmų, priesingų Rusijai.

Ėmus lietuvių tautos gabumą, reikia pastatyti ją greta latvių, — artymiausių jos gimniečių; arba su buvusiais unijofais Radzino, Konstantinavo ir Bielsko pavieta (Siedleco gubernijos), arba su čekais — naujokais Valinijoje. Visoms kitoms tautelėms vakarų szalyje, kaip sztai: bielorusams (gudams), polieszukams (pagirėnams), valiniečiams ir net didejai lenkų daliai — daugelyje dalykų toli siekia iki lietuvių.

Jau tik apgramai metus žvilgi į lietuvių-kaimiečio gyvenimą ir apistatą, ir isz szalies žiurint, aiszkiai regi, kad lietuviai ne suskurde („žalkije“) ir „primuszi“ (zabityje), kaip pas mus priimta sakyti, pusiau-laukiniai žmonės, bet žmonės, kurie jaučia savo vertę, savistovus, su beveik kulturiszko, žmogaus papro-

čiais ir reikalais. Toliaus tėmyjant, tas įspudis anaipol nepranyksta, bet atbulai: jis eina stipryn. Namai ir visa apynamė pas vidutinio rųszio kaimietį Lietuvoje panaszus į gyvenimus, atitinkamus pas lenkiszkus, bielorusziskus ir mažarusiszkus sodiečius, kurie statosi triobas vienodu būdu visame vakarų pakrasztyje. Apart priemenės (priangio) ir virtuvės, rasite namuose seklyčią (svetlyčią) su minksztais rakandais, parinktų plytų pecziumi, naminėmis kvietkomis vazonuose ir nebrangiais paveikslais, apdarytais į rėmus ir iszkabintais ant sienų; čiapat stovi lovos su daugybe puko patalų ir pagalvių; greta arba kitam gale — kambariai valgiui ir darbui. Nėra ką nė minėti apie medines grindis, kurias kitur Vakarinėje Rusijoje vargiai užtiksi. Žodžiu sakant, apistata pas lietuvius beveik tokia, kaip miestuose.

Sulyginti lietuvių gyvenimą su kitų, augsčiaus minėtų, tautų gyvenimu nepavelyja man angsztosios laikraszcziio skiltys; tacziaus, malonu būtų paminėti nors nekuriuos dalykus.

Marijampolės gimnazijoje didesnė pusė mokintinių — tai lietuviszkų kaimiečių vaikai. O tuotarpu tikroje Lenkijoje skaitoma yra už vienatinę, labai retą ir stacziai keistą atsitikimą, jei sodiečio vaikas pakliuva kada į gimnaziją. Gyvenęs Varszavoje 15 metų, asz nė sykį neesu girdėjęs nė vieno tokio atsitikimo.

Toliaus, patirta yra, jog užsiėmimas vertelgyste reikalauja nuo žmogaus nemažai protiszkos pajiegos ir įtempimo; lygia dalim patirta, jog lenkų kaimietis turi apsileisti vertelgystėje priesz žydą. O Starapolėje pirmutinis žmogus parodys jums keturias — penkias krautuves, laikomas ir veda mas lietuvių-kaimiečių; jus

iszgirsite, jog tiems užsiėmėjams isz pradžių reikėjo iszkovoti smarkią kovą su vertelgomis-žydais; ant galo, lietuviai apgalėjo.

Augsztai iszsiplėtojusi naminė iszdirbystė stacziai liudyja, jei ne apie stambią lietuvių proto pajiega, tai bent apie nebemenką tautos energiją. Isz yvairių naminės iszdirbystės dalių man teko artimiausiai susipažinti su audimu: asz tyczia rinkau ypatingus namų darbo audinius, idant pristatyti juos Ciesorisz Mokslų Akademijai. Ir sztai, pasirodė, jog lenkiszkas kaimietis visai nemoka iszausti daugiau per keturnytį audeklą; o ir tai audejai, pažįstantieji nors keturnytį audimą, labai retai tarp lenkų atitinkami. Tuotarpu Starapolės pavieto lietuviai skaito deszimntytį audimą už visai paprastą daigtą: ne reta atitikti dvideszimtspenknyčius audimus*). Czia dar neapsieis, nepripleikus, jog lietuviszki audiniai, pagaminti „korto“ vietoje, toki druti ir dailus, jog vietiniai dvarponiai stato juos daug augszcziaus už pirktinius (fabrikuotus) ir tankiai perkasav drapanas isz jų siuti. Tai yra faktas, sausai negirdėtas tikroje Lenkijoje**).

Pasakysiu dar daugiau: lenkų kaimietė gali pasiudinti, kaip sav pacziai, teip ir vyrui, tik apatinius drabužius, o vi-

*) Knygoje „Litovskij Slovar' A. Juszevicza. Vypusk pervyj. St. Peterburg, 1897“, ant 174 puslapio, paminėta apie audimą tiek: „Audimas yra: viennytis, trilykis, trinytis, lamstyitis, blakytis, skrandrasztis, penknytis, szesznytis, asztuonnytis, deszimntytis, dylyknytis“. Dvideszimtspenknytį audimą paliekame autoriaus atsakymui.

Redakcija.

**) Reikia gailėtis, jog naminiai dirbiniai isz Marijampolės pavieto nebuvo patekę ant paskutinės „kustarių“ parodos: tai turėjo atsitikti dėlto, jog tarp vietinių žmonių neatsirado nė vieno, kurs būtų įsiru-pinęs apie tai.

sus virszutinius, kaip vyrams, teip ir moterims, siuva vieni žydai-kriaucziai. Nerasi lenkiszko miestelio, kur nebutų isztisos darbaunių virtinės, ant kurių stovi paraszas: „krawiec wiejski“ (kaimiszkas rubsiuvys). Lietuvoje siuvimu užsiima teipgi tamtikri „kriaucziai“, bet visi jie paeina isztų paczių Lietuvos žmonių. Tie kriaucziai pasiekia tokios tobulybės savo knebinyje, jog daugelis isz jų, pradėję kriaucziavus kaime, pamaži nuskrausto į mažesnius miestelius, o isz tų į Varszavą. Ir sztai jums styro akyse pastebėtinus faktas: geraisiais, „mados“ kriaucziais mieste Varszavoje, kurie apsiuvinėja lenkiszkąją intelligenciją, pažįstamą isz szvelnaus supratimo — gražiai apsirėdyti, buna lietuviai, pirmiaus kriaucziavę savo kaimuose.

Kaipo ypatybę, perstatanczią isz geros pusės (energijos prasmėje) Marijampolės apygardos lietuvius, turiu dar priskaityti jų meilę į arklininkystę. Užteks, aplankius vieną-vieną Starapolės jomarką, idant pamatyti, kokiais puikiais arkliais, atvestais parduotų, didžiuojasi lietuviskaimietis. Tuli isz turtingųjų ukininkų, pamėgusių arklininkystę, kaip man teko girdėti Starapolėje, nedvejodami, perka savo arklydėms arabiszkos veislės drigantus (eržilus).

Vis tai, ką asz esu czia įaminėjęs, o teipgi daugelis kitų faktų, liudyja, jog lietuviszkoji liaudis (prasziokai) smelkiasi tapti visai kulturiszka; tie patys faktai parodo, jog toji liaudis turi savyje visas sąlygas tokiam iszkilimui augsztyn. Todel isz mūsų (rųszų) pusės reiktų sausai neturėti szirdies, idant statyti lietuviams ant to jų kelio kliutis ir skerspaines“.

Sqnarys ir sandarbininkas Ciesoriszkos rusiszkos geogra-phiszkos draugystės,

V. Moszkov.

Sugriautoji tvanka.

Raszyta Maksim'o Gorkij.

Saulutė szildo. Dvelksi-sziurena lengvutis vėjelis. Jurė isz-lėto siubuoja. Musų laivelis raiko vilnis. Buorė įsitempus. Neregėt nė galo, nė kraszto. Isz tolo blyksza sena sugriauta tvanka. Mes priplaukėme arti jos. Vilnys smarkiai daužos į akmenų sienas, o radusios liuosą kelią, veržiasi per placią jose proplaiszą.

— Nemėgsta marės, kad joms kas kelią užtvenktų — pratarė apysenis, apdeges saule laivininkas, su kuriuo asz plaukiau.

— O ar seniai marės pergraužė tą tvanką? — paklausiau asz, besistebėdamas tai neiszpasakytai vandenių galybei, kuri iszgriovė tokias baisias uolas.

— Reikia tikėtis, jog seniai, — lyg paniuręs dumosna, atitarė man jurininkas.

— O ar žinote, — staiga pratarė jis į mane: — kokია yra mylimoji musų jurininkų pasaka, kaip marės remeziojosi su tomis uolomis? Jei norit, asz papasakosiu.

Kaip pauksčiai liuosam ore, laisvos užaudavo marių vilnys... Audros nyuodavo joms dainutes, ir linksmos, ramios risdavosi jos į bekrasz tį tolumą...

Bet žiaurus ir piktas terionas — žmogus, kuriam pavydu buvo žiurėti į vilnių laimę, užsigeidė prapuldyti jų liuosybę, idant nesididžiuotų jos, besirisdamos virsz galingųjų marių armens, idant nesiszypsojų priesz skaiscią saulelę, priesz giedrąjį dangų. Nu siuntė jis į darbą nužemintus vergus: ėmė jie kasti szaltus akmenis isz žemių gelmės ir pradėjo mėtyti anuos į marių dumburius.

Sujudo — pradžiugo jurė. Linksma vilnims matyti uolas krintant ant gilaus dugno: tik

szvaistosi, szokinėja, viena kitą nardo, szniokszcia, — sveikina juodasias uolas. Mėtos — szlamszczia vilnys: teip ardvu ir liuosa!

„Isz szaltųjų žemės gilumų atėjo pas mus murknus svečiai: putojancziais kunkuliais mes patiksime juos, meiliai pasveiksime juos mes glostysim ir lepšim juos; drauge mes skraidysime po motiną — jurę, ir mylėsime mes laisvę ir szviesą“....

Džiaugiasi vilnys — jaunužės. Tik motina—audra ir tėvas—vėsulas ruscziu užmu lydi į gylį tuos svečius ir isz—paniurų dilbso į uolas... O uolos vis krinta į jurę, drucziai suguldamos viena ant kitos, auga į stiprią sieną, pradeda užengszti marių vilnims, užkerta joms bebėgant kelią.

Sumisgo vilnys, su iszgašcziu žiurėdamos į augsztą ir tamsiasieną: tai pirmu syk joms užtvenkta bėgis. Ir, vienoje eilėje užbėgusios ant uolų, smarkiai susidaužė krutines. Sustenėjo vilnys ir puolė atgal.

Neapimsi tos szaltos akmenių sienos... Sudrebėjo jurė... Nerimauja vilnys isz iszgašczio, daužydamos krutines į uolas. Stenėjimo aidas paszkriejo po visą jurę. Ritasi vilnys — neramios, liudnos.

„Vylius! tai vylius! — jos szaukia. Mes juos, kaip draugus, pasitikom... Jie laisvę mums iszvogė, laisvę!“

Motina—audra suvaitojo. Kriokdamas, atszlamėjo—atūžė tėvas—vėsulas į nelemtąją vietą.

„O uolos, o baisios uolos! aną laik ir jus buvote liuosos, anaure ir jus gyvenote valioj ir laisvėje. Kam gi jus iszvogėte musų kudikių liuosybę?“

Paniuro baisiagos uolos: „Ne musų tame valia. Iszvogsi, jei vogti privers“, — atsakė jos atžilai ir vėl ėmė dilbsoti į jurę.

Gaikczioja motina—audra; tėvas—vėsulas, riaumodams, pasakoja vilnims liudną žinią:

„O, vilnys, o mielosios vilnys! Pradingo liuosybė, pradingo. Dabar jus padarė vergais“.

Ir nulėkė audra su vėsulu szalin. Jurė, tartum, nutirpo... Senosios ir galingosios vilnys pasislėpė ant paties marių dugno.... Neprikels jų audra, nesuszauks tėvas—vėsulas... Murknos puldinėja jaunosios vilnys; negirdėt jau jas giedant apie pranykusią laisvę ir valią; dulsvai murkso joms saulė isz augszto, o apsiniaukęs dangus vos palszuoja; liudna, neramu visoje aplinkėje.

Tik tarpais naujos vilnys, nepaneszdamos sunkios nelaisvės, vienu urmu puldavo ant nevydono. Dideliais buriais dužtels į asztrias uolas, — bet baisingos uolos nė nekrustelia, tik antvandeniais isztraksto į visas puses garsus stenėjimas: tai stena atkaklių kovotojų krutys... Jurė aimanavo.

Slinko metų—metai... Praslinko jų daugybė. Daugelis jaunių vilnių sudaužė savo krutines į uolas. Vis murkniaus, vis tamsiaus darėsi aplinkui.

Mislyja Vilnys: „lauksime ir galę krausimė!“

Praslinko metų eilės. Prisirinko vilnys—jaunužės pajiegos. Iszsiuntinėjo jos į visas marių szalis žigunus: budinti miegalius, szaukti visas vilnis į kovą priesz akmeninę tvanką. Nunėrė žigunai į gelmes pas senasias metais vilnis—ragint į kovą... Senosios vilnys linguoja žilomis savo galvomis: „Neturime mes nė vieko, nė noro. Kaip gi mes remsimės ir kovosime su uolomis?“

Tada szoko žigunai savųjų jieszkoti: motinėlės—audros ir tėczio—vėsulo. Isznardė visas jures — nėra; užtiko juodu tarpkalnių angsztumose.

„Su szirdingu pasveikinimu, kloniodamiesi nuo savųjų, atėjome pas jus. Pameskite tas kalnų angsztumas, lėkite kuogreicziaus į jurę, sutriuszkin-

te tuos gėdos panczius, kurie apkalstė jusų brolių liuosybę. Įkvėpkite jus seuomsioms vilnims jaunos gyvasties dvas'air laisvės troszkuļ! Rinkitetvirtą galybę ir skubiai veskite ant uolų. Mums nebaisi kova,—mums mirtis, kovojant, saldi! Mes brolių liuosybę troksztam iszgelbėti“.

Sudrebėjo szirdis pas motiną—audrą, liepsna užsidegė kraujas pas tėvą—vėsulą. Žigunų kalba priminė jiems dailią senąją gadynę. Meilinga, linksma akim jiedu dirstelėjo jannuosius audra szauklus; nuoplukų kalnyčių į bekraszte jurę nuskambėjo linksmais aidais didis balsas:

„Einami mes, einam gelbėti liuosybę! Kelkite jus, galingos vilnys, sutrupinkite retėzius ir perszkriokszte tvanką!“

Tas milžiniszkas klyksmas pabudino snaudalius, isz senukų darė jaunužius, įkvėpdamas visiems atsidejimą ir tvirtybę. Virptelėjo vilnys, sujudo visos, iszgirdusios kovos szauksmą... Virsz marių vieszpatavo szalta naktis, juodi debesiai kybojo ant visos aplinkės, — tą valandėlę, kada pirmukart praskambėjo ansai klysmas.

Isz rytų (saulėtekio) į vakarus (saulėlydį), isz pietų (pusiaudienio) į žiemius (pusianaktį) skubėjo vilnys, stodamos į tankų glitą.

Vilnys—jaunužės verda kovos troszkimu ir pirmutinės veržias į karę... Tartum žaibas, galingai subildėjo audra virsz jurės; vėsulas lekia szelpti jas... Staigia—kaukia audra... Szvilpia—rustauja vėsulas... Vilnys sukilo...

„Prieszopgalingosios vilnys! Ar galas, ar garbė!“

Ir dideliu urmu metė vilnis ant jų nevydono.

Sudrebėjo murknos uolos... Sztai czia au vilnys... Bėga vis artyn ir artyn... Atstato krutines, kuliasi jomis į kietą tvankos sieną, — ir krinta ne-

gyvos... Uolos apsitaskė krauju, — — krauju isz tų krutinės, kurių szirdys nepažino baimės.

Oszia motina—audra: „Vai-kai užsimuszė! pirmieji vai-kai pražuvo! Daug dar jusų pražus, bet nevydonui turi pa-reiti galas!“...

Marės kunkuliuoja... Vilnis, kurios amžinai nurimo, užva-duoja naujos... Kiek jose grasmės prieszui, kiek didybės! Riaumodamos ir stenė-damos, daužo ir grumdo jos žiaurasias uolas, o mirdamos, szaukia savo vieton brolius...

Tvirtai, bet murknai riogso uolos: vilnys veržiasi ant jų be baimės. Nėra joms skaitliaus, nėra kraszto, nė galo joms — pilnoms grasmės. Visa jurė isztvino isz krantų, visos vilnys nuėjo į kovą. Oras pilnas užmo ir stenėjimo. Kaip liutai, senosios vilnys bėga pagelbon. Sudrebėjo savo pamatuos zemė; vilnys, su milžiniszka galybe, daužos į uolas... Jau auszta rytas, ukanotas, darganas...

Vis dar uolos stovi — nekrustelia; audra užia-smarkauja virszum vilnių. O vilnys vis veržias, vis žusta, daužydamos krutis į asztrias uolas. Iszsi-gandę, subėgo žmonės; žuvininkai, paniurę, stebisi, kaip žusta vilnys, atkakliai kovodamos priesz neapgalimą, rodos, stiprybę.

Szirdį spaudė isz gailesczio ir skausmo; žmonės, murkni ir nuliudę, rauduoja ir meldė dangaus Vieszpatį, kad greicziaus padarytų tai kovai galą, kad duotų pergale vilnims...

Aklaszirdis žmogus, — tasai, kurs uolas buvo pats į marės įtrenkęs, iszsigando dabar: kietoji szirdis pajuto gailestį, regint, kaip kenzia ir žusta jurė...

„O, su koku džiaugsmu nugriaucziau asz tas uolas ir sugražincziau vilnims liuosybę!“

Bet jau per vėlu. Jau vilnys nevaitoja; jos jau nemal-

dauja; perdaug jų buvo pražuvusių, idant kersztą už numirusias paversti į saldžią pareigą!

Ir vilnys, siaucziant iszga-stingai audrai, su atkakliu smarkumu puolė ant judančių uolų.

Aplink visur bu'o girdėti: „Ar uolas szaltasias sugriausim, ar gulsime paczios tų marių dugne!“

Drasiai, suglaustomis eilėmis, vilnys veržiasi prieszop: vienu sykiu dužtelėjo į sieną — sudrebėjo akmeninė tvanka... Vilnys vėl atpuolė, bet su paszelusiu smarkumu isznaujo krito ant tvankos... Tam sumiszime viskas susipainiojo. Stenėjims ir gausmas paskrydo virsz jurių, o marės, lyg tartum, pakilo nuo dugno ir draug su dangum susiliejo...

Ir uolos suskilo. Paskutinis vilnių antpuolis jas sugriovė, — negalėjo priesz jas atspirti; stenėdamos, įkrito uolos į marių gelmes, kur užtiko begulinczias vilnis — jaunužes...

„Szalin, jus niekszai!“ — riaumoja nugriautoms uoloms marė: „czia palaidoti atkak-ti kovotojai už liuosybę, czia ilsisi vilnys—jaunužės!“

Prasivėrė marė, o į baisingą josios bedugnę su prakeikimu įkrito uolos: „Bene tai mūsų kaltė? Garbė visoms vilnims, o mums amžina gėda už senuosius mūsų prasikaltimus!“

Dziangiasi marė — bekrasztė, begalė: ji sutrupino nevydono galybę. Ir dabar liuosai ritasi vilnys, giedodamos giesmę tiems, kurie dingo kovodami, kurie jaunos savo gyvasties nepasigailėjo... „Žuvusiems garbė — laisvė gyviems!“

Asz tnojau, užkerėtas stebuklingaja pasaka ir su pagarbės jausmu stebėjaus toms linksmoms ir liuosoms vilnims, kuriose regėt buvo galybė, di-

delė galybė. Virszuj — dangaus giedra, žemai—bekrasztė jurė, paspindusi skaidriais gegužio saulės spinduliais. Tę, kur augsztas boksztas, verdamiesto gyvenimas; tę menko užsiganėdinimo vieta; tę diena dargana ir murkni; tę szvilpia ore kancziukai, tę tarszka retėziai, tę rauda—vaitoja be galo, — be galo ir be pabaigos...

Ir rodėsi man, jog tę toli-toli audra atkartoja jurės vilnių balsą, kaukdama:

„O, žmonės! niekszai, sumenkėliai žmonės!“

Psykologija.

(Žiur. 24 num.)

Visada atmename tą, ant ko atydą atkreipėme. Tik sek pasaką dviem vaikam; vieną pasisodink ant kelių, kad galėtų patėmyti kiekvieną permainą veido, akių ir lupų, kad kiekvieną permainą balso patėmytų ir matytų kiekvieną mostelėjimą. Tegul antras žaidžia ant grindų su kulbelėmis, rėdo lėlę arba kitokį turi užsiėmimą: nereikia nė spėti, katras isz jų galėtų geriaus atkartoti apysaką, — katras geriaus atsimens.

Dar bus.

Dr. J. T. Želvienė.

16 birželio, iszryto, persiskyrė su gyvastim viens isz prakilnesnių Plymouth'o lietuvių, Juozas Gudaitis. Jam numirus, Lietuvių Amerikoje Susivienijimas neteko vieno iszskasos globėjų. Platesnes žinias apie velionį skaitytojais kitam numeryje.

Reikalinga mergina arba naszlė namų darbai, kuri numano namų liuobą ir moka rusiszka susikalbėti.

Rev. M. Volcay,

20 Turner str.

Plymouth, Pa.

Susirinkimai.

Forest City, Pa., Susivien. Liet. Am. 2 kuopa užszaukia savo susirinkimą ant 6 Liepos, dienos, kada pripuls mokėti bertaininę pagalvę. Kviecziamė visus sąnarius susirinkti, atsineszant mokestį.

Kuopos Komitetas.

Mahanoy Plane, Pa. 16-ta kuopa S. L. A. szaukia susirinkimą ant 6 d. liepos 1902m., Baileno salėje, 2 val. po piet kviecziamė atsilankyti visus, norinczius prisiraszti, ir senuosius sąnarius su bertainine mokestim. Sek. J. Petruszka.

Pittsburg'o 40 Susiv. Liet. Am. kuopa szaukia susirinkimą ant 29 birželio dienos, 7 val. vakare. Vieta: Enterprise Hall, Beaver & Franklin str. trecziamė gyvenyme, Allegheny City. Komitetas.

Garbus sąnariai T. M. D. New Yorko kuopos ir svecziai teiksītės pribut ant tos kuopos susirinkimo, kur bus apsvars-tomi svarbus tautos reikalai. Norintieji galės prisiraszti prie draugystės. Susirinkimas paskirtas 6 liepos dienoje 1902, 4 val. po piet 73 Grand str. Brooklyn, N. Y.

Vardan Komiteto

J. Naujokas.

Guodotini laisvamanei teiksītės atsilankyti ant susirinkimo S. L. L. New Yorko kuopos kaip sąnariai, teip ir svetimi, 6 d. liepos, 2 val. popiet 1902 m., salėje po N. 73 Grand str. & Brooklyn, N. Y. dėl svarbių apkalbėjimų po atsibuvusiam seimui.

Komitetas.

Sprin. Valley, Ill. Draug. Sunų Lietuvos didvyrių bus pusmetinis susirinkimas 29 d. birželio, 2 val. popietų, K. Birsztono salėje. Praszome sąnarius pributi, nes yra daugel reikalų ir svarbių užmanymų apdibime draug. įstatų.

Sekr. M. Bendorius.

Isz visur.

Lenkijoje, netoli nuo Varšavos, atrado didelius žemės plotus su anglies sluogsniais. Jei pradės tę kasti anglį, tai Rusijai nereikės daugiau gąbenti anglį nė isz Amerikos, nė isz kitur.

Isz Finlandijos, kurią darba Rusija teip spaudžia, kaip Lietuvą, daugumas žmonių rengiasi kraustyti į Kanadą arba Suv. Valstijas. Dabar jau yra pasirengę 12,000 finų keliauti į užmarę, o 1200 jaunų vyrų, kuriems reikėjo stoti į rusišką kariumenę, jau iszsprudo pirmiaus.

Isz miesto Schramberg, Wuerttembergo karalystėje, aprašo tokį gana keistą atsitikimą: du savininkai turėjo vienus namus ant dviejų gyvenimų — viens žemutinį, kits virszutinį; virszutinysis užsimanė įvesti į savo gyvenimą dūdas vandeniui leisti; bet žemutinysis pasiprieszino, nes reikėjo vesti dūdas per jo gyvenimą; tada ans kreipėsi į sudą. Sudas nutarė sziteip: „jei žemutinis savininkas nenori leisti vandenį į virszų, tai virszutinis turi tiesą neleisti per savo gyvenimą dūmų isz apaczios ir gali užkiszti visus kaminus“. Noroms — nenoroms turėjo žemutinis susitaikyti su virszutiniu kaimynu.

Ant visos mūsų žemės kas minuta užgema 70 kudikių, o numirszta kas minuta 67 duszios; tai gi kas minuta žmonių skaitlius ant svieto pasididina trimis.

Turkų sultonas kuone kytresnis už Rusijos carą, kurs neuduoda lietuviams knygy. Sultonas, mat, grąžią dieną (neseniai) ėmęs ir iszleido paliepimą: nuo tos dienos Turkijoje nevalia spaudinti daugiau knygy. Visus spaustuvinikus ir luobinikus sultonas paskyrė į slapeziąją policiją.

Kunigija ir svietiska valdzia

(Margi piešiniai).

Sutaisė ir apgarsino

P. Medekša.

(Tąsa.)

pareikalauti nuo valdzios idant juos prigulincziai paženkliūtų, —kad kiekvienas, pamatęs tokį sutvurimą, lenktųsi nuog jo, kaip nuog pasiutusio szunes. Nupjauti tokiam galą nosies ir įkaityta geleže iszdeginti literą **A** ant kaktos — tai man rodos butų geras ciekis".¹⁾

Teip rašo kunigas M. Juodiszius, teologijos daktaras, skaitomas už mokslingiausią tarp visų lietuviškų Amerikos kunigy. Tie „Žvaigždės“ straipsniai, kurie turi pretenziją į rimtumą, yra išėję iš po kun. Juodišiaus plunksnos. O reikia žinoti, kad autoriaus paženklinime „anarchistais“ ir „bedieviais“ yra pirmučiausiai tie, kurie nepripažįsta kun. Juodišiaus ar kito tokio „dorybių“.

„Žvaigždėje“ 1901 m. (25 num.) randame to paties autoriaus žodžius: „Pirmiausia pirk sau nors mažą „Katekizmą“ krikščioniszko mokslo. Skaityk jį ir apmisyk ir taikyk pagal jį savo gyvenimą vesti. Kaip sviets svietui niekas nieko iszmintingesnio neparaszė! Tenai rasi viską, ar esi mažas, ar jaunas, ar senas — nesigėdink tos mažiulelės knygelės. Mokykis ką tik nori, skaityk knygas, kurias tik randi dėl savęs naudingom, bet gulk ir kelk su „katekizmu“...“

„Daugumas randasi tokių geradėjų, kurie jums tyzioms bruka į rankas tokias knygeles, idant tik per jų skaitymą didesnė pasidarytų galvoj koszė. Kiekvienas giria savo tavorą, bet neviskas auksu blizga; tankiai smarkiausi cukrum pasaldinti nuodai.

Trumpa roda: Jeigu kas naujo, o netinka su mokslu katekizmo, trenk į ugnį“.

Esant Lietuvių Amerikoje Susivienijimui kunigy globoje, tapo apskelbtas nutarimas apie išbraukimą iš tos organizacijos dviejų sąnarių. Tame nutarime („Tėvynė“, 1901 m., N 7), tarp kito-ko, pasakyta: „sąnarys 11 kuopos S. L. A. M. J. Damijonaitis, ant raszto iszsireiszė: „Kaip nėra peklos, teip nėra reikalo nė jos bijotis“, parodydamas tokiu budu prieszingumą viename isz pamatinių dogmatų krikščioniszko tikėjimo“.

Toku budu, lietuviskoji Amerikos kunigija parodė, kad ji apgina peklą su velniais.

Privesiu dar trumpą ištrauką iš straipsnio „Mūsų socialistams“, patilpusio 13 „Žvaigždės“ num.; čia nepažįstamas autorius *Kar...* iš

1) Šitoje ir kitose iš'raukose viskas perspausta lygiai teip, kaip yra originaluose, su ta pačia rašyba.

reiškia gana keistą (aiškiaus iš'itarus — kudikišką) numanymą apie socializmo užduotį:

„Dėlko gi socialistai siundo žmones priesz dvasiszkiją? Atsakymas gali but tik vienas: neturi ką kitą veikti. Invykdimas savo teorijų į gyvenimą jiems nerupi (atliksias kapitalizmas ir revoliucija) dabar tik užsiima sėjimu neapykantų, rugojimų ir vaidų. Tokiu budu, vietoje naudos, atnesza tik blėdį“.

„Dirva“, pavadinusi savę „mokslišku“ laikraščiu, paskutiniame laike išleidia pavyjmu tokius rašius: „Katalikų Bažnyčia ir Mokslas“, pagal Zahm'ą; „Pamokslai apie Sakramentus“ kun. A. Bortkevičiaus; „Išpažinties Istorija“ kun. A. Guillois.

Užbaigęs paskutinę knygutę („Išpažinties Istorija“), išleistojas priduria tokį savo paaiškinimą:

„Paskutianime laike pradėjus nekuriems mus raštininkams sunaudoti savo literatišką gabumą ant prisavinimo mus-literaturai visokių antikrikščioniškų knygy, neretai net visai paneiktų pas kitus, priderystė kiekvieno kataliko yra pagal savo išgales pasirodyt uolesniu apgynėju savo tikėjimo. Ir šita knygelė, man ding, yra butinai reikalluga mums kaip ir daugelis kitų katalikiškų raštų. Vertikas paduodams skaitytojams šitą veikalą lietuviskuose rubuose, tikisi, juog neužilgo gabesni už jį pripildys spragas mus dvasiškos rašmenybės“.

Geidziant darodyti atžagarius Amerikos kunigy (bent didziausios daliės) siekius ir jėškinius, galima butų prirašyti daug lakštų.

Prikergsiu galop, jog lietuviskiejie kunigai Amerikoje tankiai draudzia savo penitentus (atėjusius išpažintin) neskaityt nepatinkančių kunigams raštų ir knygy. Liudininkais tam yra gyvos ypatos.

IV.
Išvedimai.

Kaip matome, kunigija visur vienoda: ar popieziai, ar vyskupai, ar kunigai, ar lietuvių ar lenkų dvasiškija — visi jie, netekę svietiškos valdzios, patys šunvuodeganja priesz šio svieto galiunus. Liepia savo polingnom avėlėms klausyti savo prispaustuų. Ne dyvai, kad svietiškoji valdzia laiko kunigiją už pamatą ilgąs jų busenos: žino, kad kunigija yra tokia pat reikalinga, jeigu ne reikalingesnė už žandariją: šitoji persekioja kalėjimais, durtuvais ir kalavijais, o juodoji žandarmerija (dvasiškija) persekioja Dievo rustybe ir amžinu pragaru. Teip gąszdina Viešagalinčiu Dievu! Jeigu kunigai laikytų Dievą už tokį, tai užlaikymui Dievo bažnyčios ir savo busenos nekviestų į talką nė žandarų, nė kariumenės. Viena iš dviejų: ar tai netikras Dievas, kurį kunigai garsina, ar jis ne toks, tai yra: jis nėra visagalintis.

Tokiu būdu, kunigija pati iškreipė tikėjimą ir sudarkė supratimą apie tikrąjį Dievą, susivienijus su carais ir ponais.

Pirmiausias Kristaus mokslas platinosi tarp prispaustųjų, pavargėlių: tarp vergų nebuvo tai ponijos mokslu. Bet ponija ilgai, matydama Kristaus mokslą baisiai išiplatinus, pagriebė į savo rankas ir kunigiją ir bažnyčią: jis tapo tų abiejų įrankiu. Kunigija įgijusi tokiu keliu didelę valdžią, įsteigė švenčiausią inkviziciją ir degindavo ant laužo arba šėip naikindavo viską, kas popiežijai priešinosi. Dabar jau užėjo kitoki laikai. Prispaudę žmones, prisigrobę turtų, susipešė tarp savęs ponai su kunigais dėl lobio. Viršų gavo svietiški ponai. O teip abiejų (ponijos ir kunigijos) praščiokams garsinama Dievo rustybė neatsigrįžo į ponus, nes ji buvo tik šmėkla, baidyklė vieniems tamsuoliams. Visgi ponų padėjimas nebutų toks tvirtas, kad jiems nepadėtų kunigija, kuriai iš savo pusės padeda ponai.

Sugrąžinimui ir atgyjimui tikrojo Kristaus mokslo reikalingas atskyrimas bažnyčios nuo svietiškos valdžios, ir apie tą turime rupintis.

Aš nesakau, jog visa kunigija yra atsidavusi karaliams ir ponams; ne visi pildo žandarų pridermes (be reikalo nori visus tokiais padaryti „Tėvynės Sargas“ — 1900, N. 4): yra ištikro priėmusių Kristaus mokslą ir mylinčių žmones, tarnaujančių aniams. Bet už tai jie yra persekiojami pačių kunigų ir žandarmerijos, kaip „socialistai“, „bedieviai“ ir t.t. Juo daugiau atsiranda tokių kunigų, tuo bus geriau. Dieve duok kodaugiau tokių apgynėjų žmonių.

Kame gi mūsų apgynėjai? Ar ponai? Ar karaliai? Ar žandarai, ar kunigai? — Ne, ne jie, kaip jau anksčiau pasakyta. Tai kur-gi?

O tai tie, kuriuos jie teip persekioja, visai pravardžiuoja — tai socialistai, darbininkų ir visų prispaustųjų apgynėjai.

Šitie nori atgaivinti mūsų tėvynę, numesti caro, ponų ir visų jų talkininkų jungą, nori duoti visiems darbininkams gerą buvį, duonos, apšvietimą, nori duoti bažnyčiai ir tikėjimui priderančią vietą.¹⁾ Štai kur mūsų vadovai, apgynėjai ir talkininkai.

Pabaigus šitą raštą, pateko man į rankas N 37 lenkiško laikraščio „Prawda“ 1901 m. Tę radau keletą naujų žinių klausymui, apie kurį rašyta šitame mano veikalėlyje.

Pirm dviejų savaitėjų *Osnabruock'o* mieste Hannovere (Vokietijoje) atliktas buvo seimelis, sušauktas Vokietijos katalikų partijos. Tę tos partijos vadovas d-ras *Lieber*, geriausias kunigijos apgynėjas, pasakė šituos minėtinius žodžius: „Popiežius yra neklaidingu, todėl jo užmanymai“

1) Perkaičių: *žmogus*. Ar socialistas gali būti kataliku?

mai niekuomet negali duoti pragašties ir blėdies; jeigu mūsų priešai užmeta mumis, kad „krikščioniškos demokratijos“ srovė, popiežiaus encyklikos (aplikraščio) padaryta, paspiria sostą, didžponių ir viešpatyčių paramas — ant to galima atsakyti: Jisai, kurio sostas yra tiesos pašvestas ir senesnis už visus pasaulės sostus, Jisai grovas Pecci ir Romos karalius, niekuomet nepadarytų nieko, kas priešintųsi karalių, ponų ir viešpatyčių reikalams. Krikščioniška demokratija nieko neturi savyje politiško, nieko neturi abelno su socializmu, kurį popiežius laiko už draugijšką džumą ir marą. Tokioje tik prasmėj mes esame demokratais. Ta demokratija yra surišta su klausumu valdžiai, Dievo pastatytai ir pašauktai. Nėra joje nieko revoliucijoniško ir perversmingo. Norime klausyti visokių svietiškų valdžių. Ant galo, galiu nurodyti, jog karaliai pragudrėję ir numano, kad su mumis lengva susitaikyti“.

Arba štai įsitėmyme, ką sako pats Vokietijos kaizeris, Vilius II. Aachen'e, miesto rotušėje, 19 birželio 1902 m., jis sakė susirinkime kalbą, kurioje išsitarė šiteip: „Pasididžiudamas ir džiaugdamasis galiu jums pranešti, jog ypatingam mano pasiuntiniui, paskirtam ant šventojo Tėvo jubilėjaus, popiežius pasakė: jis (popiežius) esąs augštos nuomonės apie vokiečių dievobaimingumą, ypač tų, kuri tarnauja vokiškoje kariumenėje. Popiežius prašė mano pasiuntinio pranešti man pačiam, jog Europos šalis, kurioje drausmė ir tvarka dar turi visų ir kurioje gali dar užsilaikyti paguodone prieš vyresnybę ir bažnyčią — tai yra vokiškoji ciosorystė; už tai apaštališkas sostas turi dėkavoti vokiškam ciosoriui“.

Štai kaip garbina popiežius tą kaizerį, kuris smaugia Poznaniaus lenkus už jų katalikystę ir lenkystę... .

Kaip yra žinoma, karaliai ir ponai spaudžia darbininkus, o popiežius niekuomet, kaip sako Lieber, neis prieš anuos; tada aišku, kad popiežius eina prieš nuskriatistus ir pavergtus darbininkus. Tuli kunigijos apgynėjai sako, huk popiežius apginąs darbininkus. Bet tai begėdiškas tyčiojimas iš žmonių darbo! Popiežius, matydamas, jog socialistai apšviečia žmones, rupinasi apie jų gerovę, nori sutrupinti ponų ir carų galybę, užmanė kovoti, vartodamas už įrankį, apart iškeikimo socialistų, ir kitokių įrankių: įtaisyti taupomas kasas, yvairias draugystes, kur viską veda ponai—kraugeriai ir jų talkininkai—kunigai. Ar gali vilkas būti avių vadovu? — Teisybė, karaliai suprato, kad kunigija yra jų talkininkė, kad su jaja galima susitaikyti. — Tai kur gi žmonių apgynėjai: ar ištvirkusi ir karaliams, ponams atsidavusi kunigija, ar su jais kovojantieji ir baisiai persekiojamieji socialistai? (Užbaiga)

Antras metinis Piknikas!

Lietuvos Sunų Draugystės, Brooklyn, N. Y., atsibus sabatoje, 5 d. Liepos 1902 m., Ridgewood Parke, L. I. Tikietas 25 centai. Pradžia 2 val. po pietų. Ant to puikaus pasilinksminimo pribus Teatralizka ir giedorių draugystė Simano Daukanto; giedos sutaikytais 4 balsais dainas, kaip tai: „Lietuva tėvynė mūsų“ Dr. Kudirkos „Rytoj jau namie ne busiu“ ir t.t. giedoriai bažnytinio choro: Lietuvos muzika prof. Gudo.

Nuo Broadway, Grand ir Houston ferų daveža karai: Bushwick Union ave. ir Myrtle ave. Teip-gi Elevatoris nuo Broadway ferro daveža.

Szirdingai visus lietuvius ir lietuvaites užpraszo,

Komitetas.

Gražus pasiskaitymas!

Yra išėjus atskiriomis knygutėmis Marijos Radzeviciutės apysaka „Žemių dulkes“ su tos garsingos rasztininkės paveikslu. Velyjam savo skaitytojams apsipazinti su taja apysaka, kuri perstato žmonių gyvenimą ir tautišką pabudimą Lietuvoje. Gaunama „Vienybės“ izleistuvėje už 50 centų. Skaitymo yra 226 puslapiai.

RESTORACIA

Juozupo Gramo po No 175 North Main str. Pittston, Pa.

Geriausia užeiga dėl lietuvių iz viso miesto pas J. Gramą. Užlaiko visokius gėrymus: Vyną, szaltą Alų, visokią arielką ir pirmos klesos Cigarus. Apart to duoda kiekvienam prietelizšką rodą.

Nepamirskite vietos

Juozupas Gramas,
175 N. Main st. Pittston, Pa.

13-tas metinis Piknikas!

Draugystės šv. Kazimiero, Brooklyn, N. Y., atsibus subatoje, 12 d. Liepos 1902 m., Ridgewood Parke, L. I. Tiketas 25 centai. Pradžią 3 val. po pietų. Ant to puikaus pasilinksminimo pribus Teatralizkai ir giedorių draugystė Simano Daukanto; giedos su taikytais 4 balsais dainas, kaip tai: „Lietuva tėvynė mūsų“ Dr. Kudirkos „Rytoj jau namie ne busiu“ ir t.t. giedoriai bažnytinio choro. Lietuviška muzika prof. Gudo.

Nuo Broadway, Grand ir Houston ferų daveža karai: Bushwick Union ave. ir Myrtle ave. Teipgi Elevatoris nuo Broadway ferro daveža.

Szirdingai visus lietuvius ir lietuvaites užpraszo,

Komitetas.

8-nių Draugysčių Piknykas!

Asztuonios lietuviszkos draugystės: 1) szv. Antano, 2) szv. Juozapo, 3) Algirdo kareivių, 4) ss. Petro ir Povylo, 5) Lietuvos dukterų, 6) Lietuva, 7) Giedorių bei dramatiszka ir 8) Laisvės Kl ubas kelia penktą metinį piknyką, ketverge, 3 liepos, 1902 m. MAPLE GROVE PARK, Philadelphia, Pa, kuris prasidės 10 val. pirm pietų ir tęsis iki 4 val. po pusnackzio. (Jeigu ketverge nuo pietų lytų, arba butų netikės or s, tai piknykas taps perkelta ant panedelio, 7 liepos).

Strytkarius reikia imti Fox-Chase ant 5 ulyczios, kurie daveža iki pat Parko. Muziką bus labai puiki, net isz užmarės, o ir kitokių zobovų daugelis. Szaltas alus, skanus vynas, sotų užkandžiai. Nuoszirdžiai užpraszo visus lietuvius ir lietuvaites, atsilankyti, o busite gražiai priimti nuo suvienytų draugysčių, nes tik tai vienas lietuviszkas piknykas bus Philadelphiaj szį metą.

Suvien. Draugysčių Komitetas.

Pasarga!

Sziuo apreiszkiu, jog isz Lawrence, Mass, persikėliau į So. Boston, Mass.

Su guodone V. Kudarauckas,
70 W. 5-th str.
So. Boston, Mass.

Pajieszkėjimai.

Pajieszkiu savo pusbrolio, Vinco Czižaucko isz Gsaziszkių kaimo, Griszkabudžio val., Naumiesczio pav., Sivalukų gub. Kas apie jį žinotų, arba pats, teiksis man parasztyti.

Ona Januszaiczitė,

64 Elizabeth str.
North Woolwich
London, England.

Siuntejei!

sviesto, sura, kiauszių ir kitų tavorų, bus linksmi iszgiristi apie naują freight eįjima Lackawannos gelezinkelio ant szijų metų, specialiszakai einantis greitai į New Yorką, Newarką ir tt. kurs sutinka patarnavimą dėl siuntėjų ir gautojų.

Karai su ledais isz East Owego, siekenti tą miestą Syracuse, Utica division to Scranton, Newark ir Pier 41, New York City.

Szitas eįjimas prasidėjo 22 May ir eina kas utarnikas ir ketvergas k žną nedelę, ateinantis į rytinius miestus seredos pėtnyczios rytais.

Specialiszkas laikas paskirtas, dėl siuntinėjimo ir kožnas agentas priduos reikalaujentiems visas informacijas.

Naujausios knygos.

Judoszius. Apsysaka parodanti iszdavėjo neramumą saužinės ir algą už iszdavimą savo brolių maskoliams 1863 m. 5c

Spėka ir Medega arba principai prigimtinio surėdymo visatos. Paraszė L. Buechneris. Lietuviszškai vertė Dr. J. Szliupas. 1.50
Drutai apdaryta 2.00

Nebepirmas paveikslėlis i-z mokslėivių gyvenimo 5
Atminimai už motinos dušią 5

Velnias spastuose. Dramatiszkas paveikslėlis isz 3 veikmių, labai tinkantis teatrui, nes parodo kaip žydas szpukuodamas vogė ir kaip jį pagavo. 10

Paveikslai isz lietuvių gyvenimo. Paraszė Žemaitė, kaip Petras nelaimingai gyveno su Marcelė apsivedęs, kuri mylėjo Praniuką. 10

Kaip apsireiskia gyvestis žmogaus kune su 35 paveikslais 15

„Ne gada“, arba Baisus Sapnas. Paraszė Ž. 5 ct.

Grabnyeczų žvakė. Flamandų tautiszka pasaka. Vertė J. B. 10 ct.

Vardan Teisybės. Kalba W. Liebknehto. 10 ct.

Wacław Szujski i Ž. Polska kultura na Litwie. 5 ct.

Smertis. Daktaro pasakojimas: Paraszė Szventmikis. Puslapių 32.

Daugumas ras toje knygoje, ko nesitikejo. Prekė 10 c.

Dvasiszki apdumojimai arba meditacijos. Kas mėgsta dvasiszkus skaitymus — turės ka pasiskaityt ant ilgo laiko, laksztų 571. Prekė 85 c.

Pasikalbėjimai apie dangų ir žemę. Naudingas ir akyvas skaitymas. Knygutė tinka siųst ir į tėvynę per cenzura, į usl 81, prekė 25c

Lietuviszka Gramatika, rasztytojams ir skaitytojams vadovėlis. 40c.

Lietuviszka Chrestomatija, iszleista p. E. Volterio. 1.40

Juszkos žodynas 2,00

Geologija, (su paveikslais) paraszta A. Geikie 30c.

Isz kur atsirado mūsų naminiai gyvuliai ir auginami augmenys? 20c.

Kaip gyvena augmenys (su paveikslais) 35c.

Biologija arba mokslas apie gyvus daigtus (su paveikslais) 40c.

Mūsų dielės (szundaktariai, szundvokaciai, svetimtaucziai, ponai, kariauna ir kunigai) 10c.

Parsidavimas ir pelnas (kaip vienas lietuvis isz Did. Lietuvos parsidavė vokiecziams, kurie jį paskui iszvarė isz savo szalies) 10c.

Baudžiava Lietuvoje 15c.

Darbininkų Balsas 10c.

Szirdis žmogaus 15c.

Du broliai, atsitikimas isz paskutinės Turkų su Maskoliais karės 5c.

Valdimierus, apysaka pagal kun. Szmidt'a 25c.

Trumpi szneka apie limpanczias ligas ir kaip jų atsigitinti 10c.

Kas tai yra dirbama žemė, kaip ji atsirado, koki yra jos skyriai ir kaip juos pažinti 15c

Parinktos lietuviszkos dainos pagal Ant. Juszkevyczių 10c.

Ukiszkos draugystės įvairiuose krasztuose 10c.

Ukiszkas kalendorius ant 1902 metų 15c.

Trumpas Katekizmas 10c.

Gyvenimas szv. Izidoriaus 25c.

Stacijos arba Kslvarija 10c.

Maldelės szv. Ražaneziaus 10c.

Atminimas didžio Jubilejaus arba budas apturėjimo atlaidų 10c.

Į naują dvideszimtą amžių įvedimas -5c.

Gramatyka Litewska dėl mokinimosi lenkam lietuviszškai 75c.

Palangos Juzė paraszė vysk. M. Valančius ketvirtas, pataisytas, iszleidimas 25c.

Hon. Samuel W. Pennypacker candidatas ant Gubernatoriaus.

Samuel W. Pennypacker yra istorikas ir tyrinėtojas senoviszkių daiktų ir vienas iszgeriause stovinczių.

Jis buvo paskirtas in vietą sudžios Mitchell metuose 1889 tuose pacziuose metuose tapo aprinktas ant 10 metų į vietinį courtą Philadelphia, Pa ir antru kartu iszrinktas 1899.

Sudže Pennypacker atkelevo isz revoliucionieriszkių stėtu.

Jis gimes mieste Phonixville 1843 ir užaugus tarnavo emigrantų pulke 1862 metuose.

Jis buvo graduated nuo tiesu departamento universiteto Pennsilvanijos ir pripažytas pirmsėdziu tiesu akademijos 1886 ir per jo pasidarbavimą daugelis naudingų tiesų tapo priimta

Jis pripažytas daktaru tiesų mokslainiu Franklin ir Manball institutus.

Jis buvo ilgus laikus sąnariu istoriszkos draugystės Pennsilvanijos ir jo istoriszki darbai iszsiplatine kaip „Penna Dutel“ ir yra su pasigėrėjimu ir džiaugsmu visur pasiplatine kaip istorije keystone state.

Ant gubernatoriaus Samuel W. Pennypacker, isz Philadelphia, Pa. Ant liuitenento gubernatoriaus William M. Brawn isz Lawrence County, Pa. Sekretoriaus vidurinių reikalų Isaac B. Brawn isz Eria Connty, Pa.

Tai yra žmonės, kurie tikisi buti iszrinkti isz republikonų pusės.

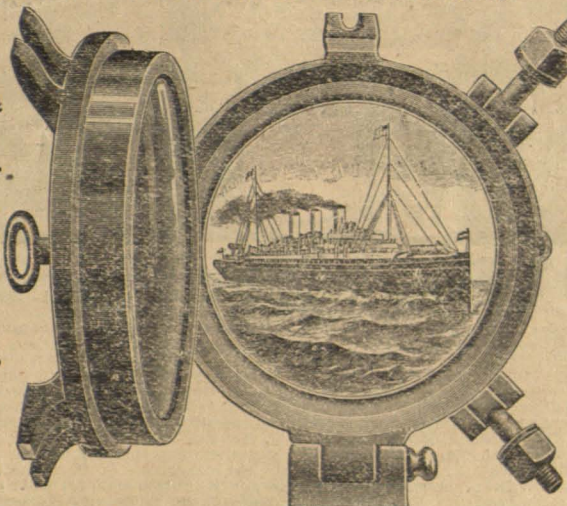
Iki ateinančių balsavimų pasirupinkite pažyti kad Novembrio mėnesį žinotumete ko laikytis.

Sloveniszka--Lenkiszka Banka.

PARDUODA LAIVAKORTES

sz Ameriko į Europa ant geriausių Laivų, Hamburg, Rotterdam, Bremen, Antverpo, Havre Liverpool, Neapol ir t. t.

Parduoda Tikietus visais gelžkeliais į visus miestus visam sviete.

SIUNCZIA PINIGUS

į visus svieto dalis greitai ir už pigiausią prekę.

Perka, parduoda ir iszmaino visokius pinigus pagal dienos kursą.

Atlieka visokius reikalus senam kraszte.

GALIMA SUSISZNEKET LENKISZKAI.

Banka atidara nuo 8 ryto iki 9 vakare. Nedėldieniais nuo 9 iki 12 ryte.
100½ E. Main str. PLYMOUTH, PA. **Hurwitz's,** 50 Public Square, Wilkes-Bare, Pa.

Star Drug Store.

Dooley and Co.

Mez laikome visokius daiktus kokie yra laikomi pirmos kli isos aptiekoje. Vaistus, chemiszkus daiktus, kvepentį muilą, szukas (sponges) ir kitokius prie prausimo daiktus dideliame pasirinkime. Ypatingai sutaisome visokių daktarų receptus atsakancziausei.

kampas Main & Eno str. PLYMOUTH, PA.

M. ROSENBAUM

Geriausė dėl Lietuvių Agentura ant visos Philadelphios.

Pardūdama LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIŲ į visus dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszimus kiekvienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigus greitai ir pigei.

Susisznekam visokiose kalbose. Pinigus priimam ban kon ir iszmainom. Visame dādama prieteliszką rodą. Musų Offisas 609 South Third str. PHILADELPHIA, PA.

HOTELIS

K. Strzeleckio,
276 E. Main str. Plymouth, Pa.

Užlaiko visokios degtinės, vynu, skanaus aluczo, puikiai kvepianczių Cigarų, ir r ikale suteikia draugiszką rodą. Jeigu nori linksmai laiką praleist ir iszgrist skambinant ant fortepijano puikias melodijas, tai tik užeik pas K. Strzelecki.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the **Scientific American.** A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newsdealers. **MUNN & Co., 361 Broadway, New York** Bract. Office, 625 F St., Washington, D. C.

Žmijecznik'as.

Jeigu nori, idant aplaikitumėi vertę tavo pinigų ir palengvinimą ant: Romatizmo,

Skausma Galvos,
Skausma strėnu,
Skausmą kaulų,
Skausmą sprando,
Ir Traukulio

Tai nuelkie in sztorą, pas savo tautietį ir pareikla laik ZMIJEC NIKO kuris yra padirbtas aptiekoje dėdės Groblevskio Plymouth'e, Pa. Palengvins tau koźname karte.

Jeigu sergi ant:

Vidurių, Kepenų, arba Kraujo. Gerk EGIUTERRO No 1. prigėlbės koźname karte. Duodu paranką iszgydymo drugio, prieplolio ir gripo.

JAIGU NORI GAUTIE TIKROS TRAJANKOS

Tai praszykie tosios ką Aptiekorius Groblevskis sudaro. Yra tai sudirbta isz visokių augalų ir szaknių isz devynerių dalykių sudėtos isz 27. (kaip tai sakė syk po 27) ant svieto geresnės Trajankos nesiranda.

Aptiekorius Dėdė Groblevskis jau dėl koźno žinomas, yra vienas garsingiausių Aptiekoriu tarp mūsų tautos czionai Amerikoje. Teipogi yra dėl koźno žinoma, jog vienas geras aptiekorius žino ir ženkina daugiau kaip 10 daktarų, nešine pagalbei suėrginsios žmonijos Dėltozi jeigu kada jns Dievas teiktusi dšilpėtė kokia liga, tai tuojaus nusidnokite anirodos pas jį.

Adresas:

ALBERT G. GROBLEWSKI
111 Main st. arba Box 1109
PLYMOUTH, PA.

NAUJAS GYVENIMAS

yra suteikiamas dėl žmogaus perczytuma kraujo ir sustiprinima systemo.

Severos Blood Purifier

siekientis tiesog in kraują, padau gina kraują sustiprina nervus padaro energiszku, ir tvirtu atmintyje ir atnaujina kuna. Isz blyszkusios ir silpnos moters atras geriausę gyduolę sustiprinime ir atnaujinime systemo ir padaugytoja kraujo.

Prekė \$1 00

W. F. SEVERA.
MANUFACTURING PHARMACIST.
CEDAR RAPIDS, IOWA.

Severos gydūlės yra gaunamos pas A. Groblevskį, 111 Main str. Plymouth, Pa.

SERGANTIEMS

Gvarantuojame pilna iszgydyma.

Pasekmingiausiai gydau visokias pasleptas ir pavirszines ligas, kaip antai ligas szirdies, plaucziu, inkstu, pilvo, galvos skaudėjimus, silpna atminti, dvasiszka nusilpima, lytiszkas silpnybes, szleivuma, sutinima, veži, blyszkle pas moteris, kraujavima ir tt., nervu ligas, podagra, reumatizma dusinima, paralyziu ir tt. Praszalini gumba, gydau gimdyomo ligas, visokius sutinimus etc. Nerviszkas ligas gydau su pagalba geriausių elektriszku prietaisų.

Lytiszku daliu ligas

iszgydau per ketela dienu. kraujo užnuodėjimus, odos ligas, semens begima, žaizdas gerklė ir burnoj, nosy, akyse ir ausyse, netekima vyriškumo, lyeziu nusilpnejima ir tt. gydau kuopasekmingiausiai ir gvarantuojau pilna iszgydyma. **Chroniszkos ligos yra mano specialiszku.** Gyvsdabrio nevartoju. Nuodgnus iszgzaminavimas ligojio ir jo iszgydymas— tai yra mano priderytes.

DR. LANDES

Szpitolinis specialistas.

134 E. 24-ta ul., kampas Lexington ave., NEW YORK.

Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vakare. Nedelioms nuo 8 ryto iki 4 po pietu.

Negalinti asabiszka atsilankyti, gali parazyti laiszka; butinai reikalaujame pacijento insitikejimo.

Szneku visoklose kalbose. Turiu praktika Lebanon Bellevue Post Graduate University Hospital. Direktorius Mediciniszko Instituto.

Lietuviu užeiga pas L. FREEDMANA,

ant kampo Bainbridge ir S. 2nd Str. Philadelphia Pa.

Gerianeseja užeiga del Lietuvių, isz viso miesto. Prilaukau visokius gerimus kaip tai alų, trielką ir vyna, podraug laikau visokius užkandzius ant stalo per visa diena. Frietam ant ankezo turiu graiu ruima del svecziu per ką galima laiku linemat ir epakainai praeisti. Teipgi kiekvienam duodu prieteliszka rodą. Mano namas yra priklausei papuožtos isz viso miesto todėl nepamirezkit užeti!

Gaspadorius G. W. Kownacki.

Lietuviu prietelis!

Mykolas Boruch,
Minersville, Pa.

Užlaiko mesinyezią teipgi ir grosersztorį.

Parduoda laivakortes ant 5-kių geriausių linijų ir siunczia pinigus į visas svieto dalis, reikale kriepkitės pas savo prietelį.

ADRESAI

CENTRALISZKŲ VIRSZINŲKŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DPAUGYSTĖS.

Prezidentas — V. Daukszys
1224 S Hancock st. Philadelphia, Pa.

Sekretorius — A. Jlgunas
P. O. Box 758 Canonsburg, Pa.

Kasierius — A. Olszevskis
60 Sub-Sta. Chicago, Ill

Knygius — Dr. J. T. Želviene
1 Church st. Plymouth, Pa.

